

SLOVENEK

Cene inseratom:

Enostolpna petlinjska vrsta mali
oglas po Din. 1.— in Din. 1.50,
veliki oglas nad 45 mm vi-
šine po Din. 2.—, poslana (td.
po Din. 3.—.Pri večjem naročilu popust.
Izbija vsak dan izvešiti
ponedeljka in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.

Poština plačana v gotovini.

Naročnina
za državo SHS:
a) po pošti mesečno Din 12
b) dostavljenom dom
mesečno " 10
za inozemstvo:
mesečno Din 20
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji Din 15
v inozemstvu " 35
Mesečna priloga: Vestnik SHSZ

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Recepti se ne vračajo; nepravilna pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun pošte hran.
Ljubljana št. 650 za naročnino in št. 349 za oglaš.
Zagreb 39.011, Sarajevo 7563, Praha in Dunaj 24.797

Zganimo se!

Kjerkoli je framazonstvo nastopilo
proti krščanstvu na postavodajnem ali
državno upravnem polju, povsod je začelo
polagoma drobce za drobcem, a naposled
kos za kosom rušiti stavbo katoliške kul-
ture in institucij. Isto metodo uporablja
lažisvobodomiselstvo tudi v Jugoslaviji.

Najprej se je uvedla protikrščanska
ideja v šolstvu pod plaščem sokolstva, na-
to uvedba fakultativne verske vzgoje, za-
tem odprava verskih vaj, atentat na sa-
mostanska učiteljska, preganjanje verskih
šol v Vojvodini, materijelno prikrajševanje
katehetov etc. Direktno na vsakem polju:
Pahnili so na premmogih mestih umirajo-
če fante-vojake v roke pravoslavnim po-
pom, da niti zadnje verske tolažbe niti ka-
toliškega pogreba niso bili deležni, odpra-
vili so za katoliško vojaštvo vse Marijine
praznike, cele škofije (sedaj sedem) puste
nezasedene, direktno podpirajo z držav-
nim denarjem protikrščansko gibanje (Do-
sitej), ustanavljajo nove teološke stolice
pravoslavlja (v Zagrebu), našim zavodom
pa jemljejo dotacije. Silen napad je izvr-
šila vlada na katoliška semenišča. V pro-
jektu budžeta za leto 1923-24 ni vstavila
niti dinarja ne za Bosno, ne Dalmacijo, ne
Hrvatsko in ne Slovenijo! Kake vsote je
izdala država za popravilo saborske cerkve
v Belgradu, a za popravilo semeniških zgradb
in katoliških cerkva se je pa črtalo zahrbit-
no še ono, kar je bilo v finančnem odbo-
ru sprejeto za Slovenijo. Po agrarni re-
formi so več škofom vzeli posest brez od-
škodnine, vsled česar propadla o celi za-
vodi, ki so sloneli na teh dohodkih. Dal-
matinski škofje so revnejši kot marsikate-
ri poduradnik.

Zdaj pa je framazonstvo centralistič-
nega bizantinskega režima seglo tudi že
na karitativno polje. Ustanova kato-
liške cerkve, ki jo občuduje ves kulturni
svet, usmiljene sestre sv. Vincencija Pav-
lanskega morajo zdaj tudi občutiti bič te-
ga obstrukcijskega režima. Kje bi se našla or-
ganizacija, ki bi bila bolj razširjena kot ta,
ki bi več socialnega dela vršila kot pripro-
ste usmiljenke? Še komunistom pod Belo
Kunom v Budimpešti so bile usmiljenke
nekaj nedotakljivega, vsaka framasonska
vlada v Franciji jih je štela in jih bogato
podpirala tako doma kakor v tujini, a naša
balkanska vlada v Belgradu in pravoslavni
činovniki organizaciji usmiljenk ne pripro-
stijo niti značaja humanitarnega društva!
Izjava odličnih zdravnikov je, da se bo-
nice ne bi dale vzdržati na tej višini brez
usmiljenk, a v očeh generalne direkcije
carin v Belgradu in finančnega ministrstva
oni paragraf, ki govori o humanitarnih
društvih in jim dovoljuje ugodnost brez-
plačnega uvoza sanitetnega materiala, za
katoliške usmiljenke ne velja, ne za opra-
vo mrličev, ne za oskrbo bolnikov, ki jih
oskrbujejo v državnih zavodih. Angleška
ženska dobrodelna misija v Belgradu dobi
brez carine uvoz cigaret, a usmiljeni brat-
je v Kandiji ne dobe ne obveze ne kemi-
kalije in celo ne delov Röntgenovega apa-
rata prosto carine, ker tudi usmiljeni brat-
je v Kandiji niso humanitarno društvo, do-
čim je »društvo gospa za boljše vzgoje«
v Belgradu tako humanitarno, da dobi sta-
narino plačano od ministrstva za socialno
politiko!

Preidimo k drugim slučajem. Po ku-
pejih II. in I. razreda srečuješ ljudi obeh
spolov, mogočne kapitaliste in razne vrste
parfimiranih gospodičen ter pustolovce s
privilegijem brezplačne vožnje, a med nji-
mi ne dobiš usmiljenke, ki se vozi iz drž-
javne kaznilnice do državnega nadsodišča
po uradnih poslih. Ona mora potovati na
svoje stroške, ker »železnica rabi dohod-
kov«, tako je zavrnil ponovno predloženo
prošnjo gospod minister saobračaja. V
blaznici na Studencu imajo usmiljenke ta-
ko stanovanje, da morajo ob deževju imeti
na postelji odprte dežnike, da se vsaj ma-
lo ubranijo neprijetni mokroti, malo sobi-
co imajo za kapelico, tako da morajo pri
službi božji klečati po kamenitem hodni-
ku in stopnicah v največji zimi. V zadnjem
času je šef ministrstva za narodno zdravje
odgovoril na interpelacijo glede poprave

stanovanja na Studencu: »Za ovakove stvar-
i nema novaca.«

Pred kratkim je poročal »Slovenec«,
da so v Kočevju odšle usmiljenke iz za-
voda za slepe, ker so jim slovenski me-
rodatni faktorji v Ljubljani oskrbeli tak
položaj, da so morale usmiljenke zavod
zapustiti. Danes plačejo slepe sirote, a se-
danja vlada bo rajši vrgla slepe na cesto,
nego da jih izroči v roke katoliškim usmi-
ljenkam. Dekretirali so od vodstva pro-
svete v Ljubljani posvetno učiteljstvo, ki
bi bilo definitivno nastavljeno na zavodu
za slepe, a poslali so ga hospitirat k usmi-
ljenkam, ki pa niso bile sposobne defi-
nitivnega dekreta! Ironija!

V Skoplju so bile vojne sirote v oskr-
bi katoliških redovnic, a zavohal jih je fra-
masonski strup in usmiljenke so morale
pustiti zavod in deco. Francoski konzul je
vložil oster protest, a brez uspeha, zato je
i on zapustil Skopje, tako da je danes v
Skoplju le angleški in grški konzul a fran-
coskega ni več. Starodavni Kandiji, ki je
znana po usmiljenih bratih, hoče saniteta
v Ljubljani odvzeti znano bolnico, ki je
toliko ljudem koristila! Zavod obstoji že
30 let, danes šteje 1.000.000 oskrbovalnih

dni, ljudstvu se je priljubila bolnica v Kan-
diji, da so vse občine Dolenjske in celo
kočevskega okraja izjavile, da se mora
bolnica v Kandiji ohraniti vsekakor v do-
sedanji obliki, a sanitetna uprava v Ljub-
ljani namerava premestiti moške bolnike
v žensko bolnico v Novem mestu, iz bolni-
ce v Kandiji pa urediti norišnico. Kam
gredo načrti, je jasno!

Prozoren je načrt vladajočega frama-
sonstva, ki gre za tem, da spravi vse ka-
ritativno delo v državno oblast, to se pravi,
da se bodo tudi te naprave čezdalje bolj
centralizirale v korist nenasične belgraj-
ske bisage. Sedem milijard vojne odškodni-
ne je zadnji zakon naštel za Srbijo, da bi
se pa izplačale obresti obligacij, v katerih
je denar raznih fundiranih katoliških usta-
nov, eto o tem ne smeš spominjati vlada-
joče kroge! In poleg vsega se mora slišati
še neprestano očitjanje, da so katoliki dr-
žavno nevarni, ker so v zvezi po papežu z
Rimom.

Dovolj! Naštete krivice niso plod sen-
timentalne duše, tudi ne plod prenapete
domišljije ali verske nestrpnosti — to so
gola dejstva! Ali si bomo pustili še dolgo
to dopasti? K. Škulj, nar. poslanec.

Ponovni Pašičev mandat.

PAŠIČ IN PRIBIČEVIĆ HOČETA VOLIVNI KABINET. — PRIBIČEVIĆEV PORAZ
V DEMOKRATSKEM KLUBU. — DAVIDOVIĆ JE POGOJNO ZA POSLOVNO
VLADO.

Belgrad, 11. dec. (Izv.) Včeraj dopol-
dne je bil Nikola Pašić na dvoru, kjer
je poročal kralju o svojih pogajanjih z raz-
nimi političnimi skupinami. Pašić formalno
ni vrnil svojega mandata in ga je kralj
poblastil, da nadaljuje pogajanja. Z gotov-
ostjo se ne more vedeti, kakšen mandat
ima Pašić, ali za poslovno ali volivno vlad-
do. Zdi se, da se krona ni mogla odločiti
za volivno vladno, marveč želi, da bodoči
kabinet spravi pod streho uradniški in in-
validski zakon. V tem smislu je Pašić in-
formiral tudi zastopnika SKS Rajerja
in podpredsednika demokratskega kluba
Radonića. Po debati v demokratskem
klubu o poročilu Radonića se je pričel Pa-
šić pogajati z demokrati za sestavo nove
vlade. Treba je poudariti, da so vsi dose-
danji Pašičevi razgovori samo spretno ma-
skiranje prikritih namenov. Znano je, da
sta se glavni in izvrševalni odbor radikalne
stranke izjavila za volivno vladno, Pašić pa
hoče s svojimi manevri dokazati, da je se-
stava poslovne vlade nemogoča. Paralelno
akcijo vodita v demokratskem klubu Sve-
tozar Pribičević in dr. Kumanudi. Med radikali
obstoji struja, ki je za to, da radikali z
Divjanovo skupino in SKS takoj sestavijo volivno
vlado. Pašić in večina radikalcev pa je za to,
da vstopi v vladno tudi Pribičevićeva skupina,
da se tako razbije demokratski klub. Kdaj
bo Pašić vrnil kralju mandat, zavisí od poli-
tičnega položaja. Politični krogi sodijo, da
se bo kriza precej dolgo zavlekla.

NEPOTREBNO VPRAŠANJE PAŠIĆA
NA SKS.

Belgrad, 11. dec. (Izv.) Danes se je Ni-
kola Pašić razgovarjal z zastopnikom SKS
Rajerjem, ki je Pašiću izjavil, da mora novi
kabinet izvesti uradniški, invalidski, agrar-
ni, davčni in vojaški zakon. Pašić je ta pro-
gram odobril in vprašal Rajerja, če bi SKS
vstopila tudi v volivno vladno. Rajer je odgo-
voril, da se mora o tem še posvetovati s
svojim klubom. Kakor vedno, tako tudi v
sedanjem trenutku igra SKS mizerno vlogo
in je Puclju le na tem, da ostane minister.

SEJA DEMOKRATSKEGA KLUBA.

Belgrad, 11. dec. (Izv.) Danes dopol-
dne se je vršila seja demokratskega kluba.
Najprej je podpredsednik Radonić
poročal o razgovoru s Pašićem. Pašić
mu je izjavil, da je kralju vrnil mandat,
česar pa kralj ni sprejel in je dal Pašiću
nalog, da sestavi poslovno vladno s čim več-
jo parlamentarno večino, ki bi rešila urad-
niški, invalidski in davčni zakon. Pašić za-
hleva od demokratskega kluba, da se izja-
vi, če se strinja s tem programom, ali pa
je za volivno vladno. Obenem zahteva Pašić

odločen odgovor o razčiščenju razmer v
demokratskem klubu, da ne bi eventualno
en del demokratskih poslancev nastopil
pozneje proti vladi. Andrija Radonić je so-
glašal s Pašićem o programu bodočega ka-
bineta, samo glede davčnega zakona je iz-
javil Pašiću, da bo vprašal klub. Izrazil je
dvom, bodo li radikali pristali na ta za-
kon, ker so se člani radikalnega kluba iz-
javili proti.

Po poročilu podpredsednika Radonića
so člani kluba burno protestirali, da se
Pašić vmešava v notranje posle demokrat-
skega kluba. Zahtevali so, da se da Pašiću
primeren odgovor. Nato je vstal Svetozar
Pribičević in izjavil, da ima Pašić pravico,
da se kot šef bodoče vlade informira o po-
ložaju v demokratskem klubu, a razčišče-
nje tega vprašanja je tudi v interesu kluba
in stranke. Ta nastop je napravil vtis, da
je Pribičević poskušal s poslednjo ofen-
zivo, da izvrši tudi formalni razcep v kluba.

Ljuba Davidović je izjavil, da bo lo-
jalno podpiral vladno samo pri razpravi
omenjenih treh zakonov; predložiti se pa
ne sme ničesar drugega, marveč se morajo
takoj nato razpisati volitve.

Končno je govoril še dr. Krstelj, ki se
je zavzemal za sporazum v klubu. Nato je
bila seja prekinjena.

Popoldne ob 5. uri se je seja nada-
ljevala. Najprej je govoril dr. Kumanudi,
ki je nastopil za Pašičev program. Za
njim je govoril v smislu Davidovića posl.
Radosavljević in predlagal, da se davčni
zakon ne predloži, marveč da se primanj-
kljaj v proračunu pokrije s posojilom. Lj.
Davidović je ponovno izjavil, da osta-
ne pri svoji prvotni izjavi, da bo podpiral
vlado pri razpravi o uradniškem, invalid-
skem in davčnem zakonu.

Svetozar Pribičević je zahteval,
da se pred razpravo o programu nove vla-
de glasuje o dvolični politiki nekaterih lju-
di v demokratskem klubu. Večina je ta
predlog odbila.

Klub je končno sklenil: Demokratski
klub nastopa napram radikalcem v raz-
govorih s Pašićem kot celota. Pripravljen
je iti v vladno na podlagi programa Nikole
Pašića, zahteva pa, da obdrži isto število
ministrskih mest in iste portfelje, kakor
jih je imel doslej. Klub pooblašča pod-
predsednika Radonića, da ta sklep ju-
tri sporoči Pašiću. Gotovo je, da Pašić
na ta sklep demokratskega kluba ne bo
pristal.

Današnja seja pomeni poraz Svetozar-
ja Pribičevića, ki je skušal razbiti demo-
kratsko stranko.

Davidovičeva zahvala Hrvat-
skemu bloku.

Belgrad, 11. decembra. (Izv.) Ljuba
Davidović je poslal Hrvatskemu bloku na
njegovo znano brzojavko sledeči odgovor:
»Najtopleje se vam zahvaljujem v imenu
svojim in svojih pristašev za zaupanje, ki
ste mi je izkazali. Vesel sem v vaši brzo-
javki izražene vašega razumevanja za
politiko srbsko-hrvatskega sporazuma, ki
ne more uspeti brez zagotovljene podpore
od te ali one strani. Pozivljam Hrvatski
blok, da zavzame v akciji, ki jo je začel,
tisto vlogo, kakršna odgovarja njegovi
parlamentarni poziciji. V tem smislu
Hrvatski blok računa lahko ne le na sode-
lovanje moje in mojih prijateljev, ampak
tudi na podporo vsega objektivnega javne-
ga mnenja.«

Interpelacije Jugoslovanskega
kluba.

Belgrad, 11. decembra. (Izvirno.) Po-
slanec dr. Korošec je stavil na finanč-
nega ministra interpelacijo v kateri zahte-
va, da se carinsko pregledovanje vrši kot
doslej v brzovlakih med vožnjo in ne na
kolodvorih, ker to povzroča velike zamude
pri vlakih. — Posl. dr. Dulibić je stavil
vprašanje na ministra dr. Žerjavo radi
aprovizacije prebivalstva v Dalmaciji. Na-
vajal je slab dovoz hrane, nezadostno iz-
dajanje deviz in korupcijo, ki vlada v
aprovizacijskih odborih v Sinju in Šibeniku,
kjer sede samo demokrati. Zahteval
je, da se nujno poveri aprovizacija med-
strankarskim odborom. Dr. Žerjav je od-
govoril, da je pripravljena zadostna mno-
žina hrane in deviz. Glede aprovizacijskih
odborov v Šibeniku in Sinju se bo infor-
miral.

Razprava proti dr. Markoviću.

Belgrad, 11. dec. Danes dop. ob 9. se
je pričela sodna razprava proti dr. Simi
Markoviću. Dvorana je bila polna poslu-
šalcev. Najprej se je prebrala obtožnica, ki
pravi, da je program komunistične stranke
revolucionarnega značaja. Ker je dr. Mar-
ković kot glavni predstavitelj stranke de-
loval po tem programu, ga je treba kazno-
vati po § 90 srbskega kazenskega zakona.
Nato je imel dr. Marković dolg govor, v
katerem je pobijal obtožnico. V glavnem je
izjavil, da se v obtožnici krivo tolmači ko-
munistični program, ki ne propagira revo-
lucije v smislu zadnjih krvavih revolucij,
marveč propagira socialno revolucijo, ki ni
nasilna. Izjavil je, da je prišel na obtožno
klop vsled sedanjega režima. Nato so bila
prebrana različna poročila o komunistič-
nih shodih itd. Razsodba se bo razglasila
jutri popoldne ob 3. uri.

Papežev nagovor v tajnem
konzistoriju.

Rim, 11. dec. (Izv.) Papež je danes
imel v tajnem konzistoriju nagovor, v ka-
terem se je naj. rej pečal z razmerami v
Palestini. Omenjal je že od rajnega papeža
Benedikta dne 13. junija l. 1921 izrečenega
protesta glede razmer v Sveti deželi ter
njegovega predloga, naj bi se na svetih
tleh zajamčile pravice katoličanstva in krist-
janov. Te smernice prednika Benedikta
sprejema tudi sedanji sv. oče. Nadalje se
je spominjal, kako je na konferenco v Ge-
novo sv. stolica poslala svoj opomin, naj bi
vsi narodi lajšali težko nesrečo. Ponavlja
sedaj svoj opomin velisilam, ki se bodo
zbrale na bruseljski konferenci ter jih
prosi, naj bi svojo pravičnost omilile z lju-
beznijo. Končal je, da bo svoje delo nada-
ljeval v smislu obeh smernic svojih velikih
prednikov, ki jih bo združil v eno: Iz »Pax
Christi«
v »Regnum Christi«. Končno je
papež imenoval 8 kardinalov ter več ita-
lijskih in zunanjih škofov.

ULSTERSKI GUVERNER.

London, 11. dec. (Izv.) Reuter poroča:
Vojvoda Abecorn je imenovan za guver-
nerja severne Irške.

Politični izgredi v Varšavi.

Varšava, 11. dec. (Izvirno.) Na današnji seji poljske narodne skupščine je bil slovesno zaprišezen novi predsednik poljske republike dr. Narutowicz. Med sejo zbornice se je pred zborničnim poslopjem zbrala večja množica ljudi, pristašev desničarskih strank, ki se jim je pridružila poulična druka. Prišlo je do hrupnih demonstracij. Več levičarskim poslancem so demonstranti branili vhod v parlament, nekatere so celo dejansko napadli. Radi teh dogodkov je notranji minister odstavil policijskega poveljnika Varšave.

Varšava, 11. dec. (Izv.) Demonstracije, ki so trajale ves dan, so se zvečer izpremenile v težke izgredi. Na ulicah se vrše ulični boji med nacionalističnim dijaštvom in delavstvom. Padajo strelji. Nastopati mora poleg policije vojaštvo. Dopoldne so demonstranti obkolili voz, v katerem se je vozil novi predsednik republike dr. Narutowicz k zaprilegi. Le s težavo se je policijskim in vojaškim četam posrečilo potisniti demonstrante nazaj. Zvečer stražijo ulice in ceste vojaške čete in policijski kordoni.

Nemški reparacijski predlog odklonjen.

London, 11. dec. (Izv.) Razgovor o nemškem reparacijskem predlogu je trajal tri ure. Francoski ministrski predsednik Poincaré je izjavil, da je nemški predlog nezadosten, ker ne govori niti o reformi proračuna niti o stabilizaciji marke. V istem smislu se je izjavil tudi Mussolini. Bonar Law je izjavil, da je nemški predlog sicer pomanjkljiv, vendar pa je koristno, da se podrobno razpravlja o njem. Belgijski ministrski predsednik Theunis se je pridružil mnenju Poincaréja.

Pariz, 11. dec. (Izv.) Agence Havas poroča iz Londona: Poincaré je izjavil, da je Nemčija sama odgovorna za svoj finančni položaj. Ogoditev plačil je nemogoča brez posebnih garancij. Taka garancija bi bila zasedba ruhrskih premogokopov. Ta zasedba ne bi zahtevala pomnožitve dosedanje zasedbene armade. — Belgijec Theunis se je pridružil Poincaréju. Mussolini je poudarjal potrebo anulacije medzaveznih dolgov. Možen je kompromisni predlog, da bi po končanem moratoriju prenehala tudi zasedba ruhrskega ozemlja.

London, 11. dec. (Izv.) Zavezniki so nemški predlog odklonili.

London, 11. dec. (Izv.) «Daily Telegraph» poroča: Konferenca je prišla v resen stadij. Včeraj se je mislilo, da bode Poincaré odnehal od svojega predloga, da se zasede ruhrsko ozemlje. Danes je pa Poincaré izjavil, da vztraja na svojem predlogu, dokler ne bode dana kaka druga garancija. Bonar Law je odgovoril, da se angleška vlada in javnost odločno protivita temu predlogu.

London, 11. dec. (Izv.) Mussolini je zastopniku lista «Sunday Times» izjavil, da je nujno potrebno, da ostanejo zavezniki edini. Nemčija lahko plača in če v angleško-francosko-italijanski zvezi ne bo prišlo do preloma, bodo Nemci postali pametni in bodo plačali.

London, 11. dec. (Izvirno.) Londonska konferenca je bila ob 6. uri zvečer končana. Nadaljevala se bo šele 2. januarja v Parizu. Sporazumno se je določilo, da se bo za prihodnje sklicala večja konferenca, na katero bo povabljena tudi mala ententa.

Vprašanje turških garnizij.

Lausanne, 11. decembra. (Izv.) V soboto je konferenca razpravljala o garnizijah v Carigradu in po onih krajih, ki so jih Turki zasedli, to je predvsem na Galipoliju. Vprašanje garnizij v Carigradu ne bo najbrže delalo prevelikih težav. Toda na Galipoliju so težave, ker se Angleži protivijo turškim zahtevam. Sedaj so dovolili v kompromisni predlog, naj se Galipoli razdeli v 2 coni, od katerih ena naj bi bila zasedena po garnizijah.

MIROVNI KONGRES V HAAGU.

Haag, 11. dec. (Izv.) Danes je predsednik Thomas otvoril svetovni mirovni kongres.

Haag, 11. dec. (Izv.) Mednarodni ženski kongres za novi mir je sprejel dve resoluciji: 1) Konferenca zahteva v imenu 111 ženskih organizacij in v imenu 20 milijonov žena, da se novi mir zagotovi na podlagi pogodb, ki naj se sklenejo na skupni konferenci, katero naj skliče Društvo narodov ali posamezna država ali zveza držav. 2) Reparacijska konferenca v Bruslju naj opusti vsako zahtevo po reparacijah ali plačilu vojnih dolgov. Potrebna obnova porušenih krajev bodi mednarodna zadeva vseh.

SHOD ROMUNSKIH IZGNANCEV.

Budimpešta, 11. dec. (Izv.) Včeraj se je vršil v Bekerzabi shod, katerega so se udeležili večinoma izgnanci iz Romunije. Na shodu je bilo sklenjeno pozvati mažarsko vlado, da se z vsemi silami zavzame za to, da se na ozemlju, ki je zasedeno po Romunih vrši ljudsko glasovanje.

Mussolinijeva beseda.

»Kadar se v naši zunanji politiki razočaranja predvidevajo, takrat se tudi zgodijo.«

S tem za celo, ne samo zunanjo, ampak tudi notranjo politiko naše vlade značilnim stavkom začenja belgrajska »Politika«, katere je sicer verno napoleonično zrcalo te politike, članek o »dveh letih, ki smo jih izgubili s svojimi razgovori, pregovori in dogovori z Italijo«. (Št. 5255 od 9. dec. t. l.) Povod temu nekoliko pozneju spoznanju tega visoko-režimskega lista je prijateljska izjava gospoda Ninčiča, da je iz razgovorov z Mussolinijem dobil vtis, da italijanska vlada ne misli resno izvršiti rapalske pogodbe. Pri tej priliki se »Politika« sprašuje, kako je mogel g. Ninčič po svojih prvih sestankih z Mussolinijem v Lozani po časopisu razširjati vesti, da je italijanski premijer napravil nanj izredno ugoden vtis. To je stvar popolnoma postranskega pomena, sicer pa je g. Ninčič izvedel neprijetno novico, da Italija noče svojih obveznosti napram Jugoslaviji izpolniti, če se ne motimo, šele v Milanu ob priliki razgovora z g. Contarinijem. Ninčič ni kriv, če je Mussolini, ki je že pred konferenco v Lozani izjavil, da bo Italija svoje pogodbe izvršila, naenkrat svoje misli izpremenil. Njegova krivda bi bila le ta, da je Napoleončiču dvajsetega stoletja preveč zaupal.

Ta greh pa, mislimo, deli z g. Ninčičem celokupni belgrajski režim in vsi srbijski politiki brez izjeme, on morebiti še najmenj izmed vseh, česar n. pr. »Politika« o sebi pač ne more reči. Stvar je bila tudi razumljiva, dokler je bila Srbija Srbija, ker kot taka ni prihajala v konflikt z Italijo, boljše rečeno z imperialističnim nacionalizmom vladajoče italijanske bankokracije in veleindustrije. Po konstituciji jugoslovanske države pa optimistič-

no razpoloženje napram Italiji seveda ni več na mestu; vendar je naravno, da srbski diplomati stvari gledajo še vedno preveč v stari luči. Napaka je tukaj ta, da se naša diplomacija z 99 odstotki rekrutira iz Srbov in še to večinoma iz ene same stranke. Zdaj zvrta »Politika« krivdo za zavlačevanje izvršitve rapalskega dogovora predvsem na našega poslanika v Rimu, g. Antonijevića; toda veliko vprašanje je, ali bi se bil kakšen drugi režimski diplomat na njegovem mestu boljše obnesel.

Vzrok naši neuspešni politiki napram Italiji pa leži še globlje. Odkriva ga nehoté »Politika« sama, kateri je v navedenem članku ušel sledeči stavek: »Glede tega (odnosov z Italijo itd.) sta bili dani dve metodi: ali ne verovati lažnim obetom Italijanov in celi spor predložiti mednarodnemu forumu (D. N.) ali pa poizkusiti z direktnimi dogovori z Italijo in v teh dogovorih, žrtvujoč neke majhne interese, zasigurati one, kateri so večji in važnejši.« Nam se zdi, da je baš zastavljanje interesov države na njeni severozavladni meji, ki so slučajno istovetni z interesi Slovencev in Hrvatov, za interesi na jugu, ki so slučajno srbski, največ krivo na nesrečni vijugasti in brezizhodni cesti, po kateri hodi naša uradna politika napram Italiji. Takrat pa, ko se je o tem odločevalo, ni bil minister Ninčič.

Odkrito pa moramo priznati, da je še en, tudi zelo važen razlog, da se v dogovorih z Italijo naši državniki sučejo kakor mačka okoli lastnega repa, ostaja oče vedno na enem mestu. To je demagoško razpoloženje velikega dela jugoslovanske javnosti, ki zdaj napada naše državnike, da so pravi trenotek pri pogajanjih z Italijo zamudili, ki bi pa bila križala vsakega državnika, kateri bi bil res ob pravem času z Italijo sklenil pogodbo, žrtvujoč morebiti veliko menj, nego je g. Trumbić predlanskega leta Lahom žrtvoval. Treba je odločno reči, da je spritno takega demagoškega razpoloženja resna politika državnikov jako otežkočena, ker se vsak boji, da ne bi ga žigosali za »izdajavca«. Zato se državniki v takem slučaju odločivnim korakom izogibajo do zadnjega, zavlačujejo in, kakor pravimo, slepomišijo, dokler se nač, da in jih je v takem položaju lahko razumeti.

Zdaj se je naša vlada baje odločila predložiti rapalsko pogodbo Zvezi narodov, ki bi jo po besedilu in duhu pogodbe morala brez vsega ratificirati. Upamo, da se to zgodi, vendar pa naša sigurnost ni baš popolna, ker vsakdo ve, kaj je Zveza narodov in od česa so odvisni njeni sklepi.

Politične vesti.

Politični položaj. Pašić je vrnil kralju mandat za sestavo delovne vlade, kar je bilo že vnaprej pričakovati; ali je bila ta vrnitev mandata formalno izvršena ali samo v obliki poročila o neuspešnih poizkusih, je postranskega pomena. Kralj je Pašiću ponovno poveril sestavo kabineta, kakor je kralju predlagal predsednik narodne skupščine in Pribečević somišljenik dr. Edo Lukinić. Iz tega bi sledilo, da je dobil Pašić ponovno naročilo za sestavo delovne vlade. Iz govora Ljube Davidovića v demokratskem klubu je jasno razvidno, da do delovne vlade ne bo prišlo in pričakujeta Pašić in njegov sopolitič Pribečević končno mandat za volivno vlado. Davidović presoja položaj popolnoma trezno in v svoji zahvali Hrvatskemu bloku nedvoumno izraža željo, da se Hrvatski blok udeleži aktivne parlamentarne

politike, ker bo Davidovićeve akcija le v tem slučaju uspešna. Pašiću samemu ni prav nič za delovno vlado, ker so fondi za uradniški, invalidski in druge zakone že davno v druge svrhe izčrpani, novih davkov pred volitvami pa bi tudi radikalna stranka ne prenesla. Pač pa se popolnoma strinja s Pribečevićem v mnenju, da bi mogla vzdržati centralistični sistem le, ako bi vodila volitve brez Davidovićeve skupine. Oba sta uverjena, da kralj Davidović nikdar ne bo poveril sestave volivnega kabineta, dokler se Hrvatski blok ne pokaže v parlamentu in tam poda svojo izjavo, brez Hrvatskega bloka pa se Davidović ne bo mogel odločiti za formalno cepitev demokratskega kluba. Tak je dejanski položaj.

+ Doslednost. Pod tem naslovom je priobčila »Jugoslavija« članek, kjer pravdo besedno med drugim: »Avtonomiji klerikalcev Srbi ne zaupajo, ker je bilo njihovo zadržanje za časa stare Avstrije, posebno pa za časa vojne, vse prej nego jugoslovansko. Zato vidi vsak Srb v zahtevi SLS po avtonomiji Sloveni« nevarnost za državo. Kolikokrat so se ugledni srbski politiki že izjavili, da bi ne nasprotovali avtonomiji Slovenije, ako bi imeli zaupanje do klerikalcev, ki so igrali v Avstriji tako žalostno protisrbsko vlogo. — Ne vemo sicer, kateri »Srbi« je te besede zapisal in podpisal, toda to je vseeno. Odgovarjamo pa sledeče: Srbov je naš domači »liberalno-klerikalni« prepričanje nekaj popolnoma tuje in nerazumljivega, in zato je popolnoma neverjetno, ali recimo rajši nemogoče, da bi bil kdaj kakšen srbski politik govoril to, kar trdi spoštovani gospod »Berandner?«. Tako namreč ne more govoriti nihče, kdor je politik. Kdor je politik, ve dobro, da ni nikjer zapisano, da mora v Sloveniji baš SLS gospodovati. Ravno tako je mogoče, da pride prej ali slej tudi kakšna druga stranka na površje, morebiti celo narodna-socialna. Zato se Srbi prav nič ne boje kakšnega »avstrijakantstva«, »klerikalstva« in kar je podobnih narodno-socialnih bav-bavov. Pač pa se boje nekaj drugega, in to je, da se denar iz Slovenije in iz Hrvatske ne bi več stekal v belgrajsko centralo! Če bi morali Srbi za Hrvatsko in Slovenijo doplačevati iz svojega, bi nam bili že zdavnaj vrgli avtonomijo v hrbet brez prošanj in brez bojov. To je pravi vzrok, da je boj za zakonodajno avtonomijo tako težaven, ne pa »klerikalstvo«, o katerem Srbi toliko vedo kakor gospod »Berandner« o avtonomiji.

+ Razpoloženje med pristaši radikalne stranke. »Bitoljska samouprava« piše o Protičevi politiki in trdi, da stoji za Protičem vsa radikalna stranka. Radikalno ljudstvo popolnoma zaupa svojemu staremu voditelju in izkušenemu državniku, da najde prave točke za sporazum s Hrvatskim blokom, ki bi bil v veliki zmoti, če bi mislil, da je Protič sam, nasprotno, za Protičem gre radikalna množica, kar naj Hrvatski blok strogo upošteva. — »Radikal« poroča 10. t. m. da je »Tribuna« 9. t. m. napačno poročala o seji radikalnih zaupnikov v Vrhu, kjer se je soglasno sklenilo, da naj se izvrši somborska resolucija in da se pretrgajo vse vezi s Sv. Pribečevićem. Nadaljnji dogodki bodo pokazali, da nočejo iti vojvodinski radikali pod Pribečevićevo varuštvo. Iz Vojvodine poročajo dalje še, kako se trudijo »Pribečevići radikali« po Sremu, da bi ljudstvo pridobili za Pašić-Pribečevićevo politiko, a da nihče noče ni čuti o nekem osrednjem odboru v Novem Sadu. Po Sremu agitira dr. Janjić kot posebni zaupnik Pašićev, toda sremski radikali so siti njegovih zvez z dolarskimi izvoznikarji, ki so žito in svi-

Packa.

80

Francoski napisal René Bazin — Poslovenil A. B.

(Dalej.)

3. avg.

Vrnil sem se iz Univerzitetne ulice. Odločili smo se za potovanje: jutri odidem v Bourges, da pripravim pot Charnotovima, ki bosta prišla pojutrišnjem zjutraj.

Kot poizvedovalec imam dvojno nalog: da poskrbim za udobne sobe v hotelu, ki morajo biti v prvem nadstropju in na južni strani, ter da obiščem strica in ga pripravim na nove goste.

Treba ga je pripraviti, ne pa preplašiti. Jeanna mi je naredila bojni načrt. Pokazati se mu moram najvdanejšega od vseh nečakov, če bi bil on najosornejši od vseh stricev. Treba je zabraniti, da bi začel o preteklosti, za sedaj pa moram biti ponižen, priznati mu moram plašno, da gospodična Charnotova ve za mojo ljubezen in da ji ni vseeno, toda bogvaruj povedati kaj več. Podrobnosti, pojasnitve splošnega položaja je treba odložiti na poznejši čas. Na ta način bo gospod Mouillard ukanjen, da bo pustil svoj meč v nožnici od onega trenutka, ko se bo vršil veliki družinski svet. No, če se bo to posrečilo, mu moram omeniti, da potuje gospod Charnot po berrijski pokrajini in da je zelo verjetno, da se ustavi v Bourgesu in vrne stricu obisk.

Tu se konča moja uloga, ostalo bosta

napravila Jeanna in Charnot. Z Jeanno, pri sijaju njenih oči in pri njenem jasnem smehljaju bo moral gospod Mouillard razmišljati položaj; boriti se bo moral proti njeni mladosti in dražesti. Ubožec!

Jeanna trdno upa. Tudi očeta je tako pregovorila, da ne dvomi več o stricovi kapitulaciji. In celo jaz, ki se edini še borim proti temu optimizmu, se že resno nagibljam na ono stran.

Ko vstopim v svojo sobo, mi izroči vratarica dvojne posetnice.

Prva se glasi:

K. Larivé

vodja odvetniške pisarne

se posavlja.

Druga, na najfinejšem papirju, mi podeli jedrnat še važnejšo novico:

K. Larivé

bivši vodja odvetniške pisarne

se poroči.

Ta Parižan, ki je prisegal, da ne bi mogel zdržati dva dni na deželi, zapuščena za vedno Pariz: tako daleč se lahko pride. In oženil se bo: to mi je vseeno. Iz vsega tega sledi, da se ne bova več videla in zavoljo tega se pač ne bom jokal.

Bourges, 3. avgusta.

Če ste bili kedaj v Bourgesu, ste videli malo ulico »Pod trto«, trg »Zlatega sedla« in »Kože lilije«, cesto »Matere božje«,

»Kraljevega mлина« in nabrežje »Sv. Jakoba« poleg drugih starih imen, ki jih je ohranil hvalevredni čut za starine. Vse to so znamenja starinskega mesta, ki ima tudi še starinsko prebivalstvo, to se pravi ljudi, ki se krčevito drže grude, ki jih določno označujejo njih počeljske navade in govornica, ki vedo, da je ime za ulico čast, če hočete njen mož, s katerim se ne sme razločiti.

Moj stric Mouillard je najbolj zagrizen in najbolj zvest Berrijec. Zato je tudi samoposebi razumljivo, da stanuje v eni onih starih ulic v senci katedrale, pod njenim zvonom, to je v »Pečarski«.

Četrť ure po prihodu v Bourges potegnem za srnjakovo tačico, ki visi ob vratih. Ura je pet. Strica prav gotovo ni doma. Ko odidejo stranke, pospravi pisar akte. Stric odide z vihrajočimi škrici svojega površnika na obisk k starih prijateljem, k svojim strankam ali k eni od onih spoštovanja vrednih dam, ki so bile okrog leta 1840 njegove plesalke. Najčeste se poda na obrežje berrijskega prekopa, posajenega s topoli, kjer vlačijo majhni sivi oslički v dolgih vrstah na vrveh velike čolne.

Ni je toraj nevarnosti, da bi srečal strica.

Stara Magdalena pride odpirat. Na pragu okamenj:

— Gospod Fabien!

— Da, Magdalena, jaz sem prišel. Ali strica ni notri?

— Ne, ni ga. Ali ste res prišli k nam?

— Čemu ne?

— Oh, kako se je spremenil naš go-

spod, odkar se je vrnil iz Pariza! Magdalena stoji nepremično in me gleda nemirno ter očita joče. Ena roka privzdiguje predpasnik, druga ji visi mrtva ob strani.

— Moram vstopiti, Magdalena, imam ti mnogo zaupati.

Ne odgovori mi, le na petah se obrne in odide pred mano.

Druge krati me niso tako sprejeli! Kakšna razlika! Magdalena me je prišla čakati na kolodvor. Poljubila me je in mi rekla par ljubeznivih besed, kako sem zrastle, obljubovala mi je sladkarij, ki jih je pripravila zame. Komaj sem vstopil na hodnik, mi je prišel naproti iz kabineta stric s kravato po strani in radostnim srcem, da me zopet vidi, mene, ubogega, nerodnega gimnazijca. Nalašč zato je tisti dan opustil sprehod.

Tako je bilo včasih! Danes pa prihajam strahoma, dali ne srečam strica, in Magdalena se mi boji odpreti!

Nič mi ni rekla, toda lahko uganem, koliko solza je steklo iz njenih črnih oči na upadla lica, ki so blede kot vosek. Kako je suha! Vendar pa je pod to brezizrazno masko obilo energije. Magdalena je rojena v Bayonnu in je španske krvi. Pravijo, da je bila pri dva setih letih krasotica. Na starost je postala resna, obraz ima kakor žalujoča vdova in srce kakor babica.

nje previsoko ocarinili. Kakšne so gospodarske razmere v Sremu, pa priča dejstvo, da je zastala vsa vinska kupčija, da so banke omejile kredit, če pa ga dajo, zahteva jo pa obresti od 80, 40 in celo 50 od sto! Gospodarska kriza žene ljudi proti — koalicijskemu režimu Pašića in Pribičevića.

+ Mesto ljudstvu — bankam in fondom. Pod naslovom »Ishrana za demokratsko banku« prinaša »Radikal« 10. dec. tole vest: Poroča nam neki Dalmatince, da je g. Žerjav dal 20 milijonov dinarjev kot obratni kapital za prehrano ljudstva v Šibeniku in okolici, a bil je ta denar porabljen za osnivanje demokratske banke. Zeleli bi, da poklicani činitelji povedo, je li ta vest resnična. Če je, hoče li vlada ukreniti, da se vzame državni denar demokratski banki? — Prijatelj g. Sv. Pribičevića, neki Gvozdenović še vedno hrani ljudstvo v Črni Gori, a pri tem izkorišča državni obratni kapital v znesku 6 milijonov dinarjev. Ali ni zdaj jasno, zakaj se mudi g. Pribičeviću na volitve?

+ Veliko politično zborovanje vojvodinskih Nemcev se vrši 16. in 17. t. m. v Hatzenfeldu v Banatu.

+ Londonska konferenca štirih ministrskih predsednikov: Anglije, Francije, Italije in Belgije, je najvažnejša konferenca evropskih državnikov izmed vseh, kar se jih je po letu 1918. vršilo. Gre za nemško vojno odškodnino. Dočim se je dozdaj mislilo, da hoče Francija na vsak način doseči okupacijo celokupnega Porenja, da dobi jamstvo za povrnitev svojih vojnih škod, se zdaj zdi, da je Francija pripravljena na pameten aranžma. Sicer pa celo nemški listi, kakor n. pr. »Prager Tagblatt« Nemčiji svetujejo, naj se resno potrudijo, da se reparacijski problem kolikortoliko pravično za premagance in zmagovalce reši. V Londonu bo imela važno besedo tudi Amerika, ker je od njenega stališča napram vprašanju dolgov velike antante Ameriki odvisno, koliko morejo napram Nemčiji popustiti. Urediti pa se mora to vprašanje in sicer obojestransko pravično, kajti ne pada samo nemška marka, ampak tudi frank.

+ Lloyd George je začel priobčevati proti Poincaréju in francoski politiki sploh serijo jako vehementnih napadov po angleških in ameriških listih.

+ Lozanska konferenca je nekoliko običala, predvsem zaradi reparacijske predkonference v Londonu, potem pa tudi zato, ker Rusija še ni dala definitivnega odgovora na predloge zaveznikov glede evropskih ozin. Vzrok tiči v tem, da so Turki Čičerina nekoliko presenetili, ker so pokazali pripravljenost, da se glede tega vprašanja zavezniki sporazumejo.

+ Novi predsednik poljske republike dr. Gabrijel Narutowicz, ki je bil 9. t. m. izvoljen od sejma z 289 glasovi proti 227, katere je dobil kandidat desnice, prof. Zamojski, se nagiba k levi, da si ni politik po poklicu, ampak strokovnjak v gradbeno-tehničnih zadevah in je bil l. 1921 minister za javna dela.

+ Irska se še vedno ne more pomiriti. Te dni so revolucionarji ubili uglednega irskega poslanca Halesa, ko se je podal v dublinski parlament. Zato je pa vlada dala usmrtiti dva vstaška voditelja O'Connorja in Lim Mellowesa. Komunisti so izdali parolo za vstaško republiko. Vstaši pravijo, da se bodo borili, dokler »ostane en sam živ človek na Irskem«.

+ Ob vprašanju volivne reforme v Italiji. V Italiji se polegajo velike nade, ki so jih polagali na volivno reformo. Predvsem se ljudska stranka trdovratno potega za propore, ki so zanj seveda tudi vsi socialisti in mnogi demokrati. Razen tega so začeli listi opozarjati, da večinski volivni sistem nikakor še ni poročeno, da se doseže enotna narodna večina, kajti večina lahko odnese manjšinske stranke, ako se združijo v blok. A četudi enotna večina pride v parlament, je potem sto nevarnosti, da se ta večina tekom zakonodajnega dela razbije. Zato volivna reforma ob sebi še ni zadosten lek za ozdravljenje političnih razmer, ampak bi bilo treba ustavne reforme.

Primorske novice.

p Smrtna kosa. V Podgori pri Gorici je umrla ga. Roza Trdan, mati tamkajšnjega g. vikarja Hermana Trdana. Poleg sina duhovnika in sina učitelja zapušča 2 hčerki učiteljici, katerih ena je redovnica. N. p. v m.

p Italijanska šola v Dekanih. Občinski zdravnik dr. Mattheis in orožniški maršal Azzara v Dekanih, edina Italijana v občini, sta dosegla ustanovitev italijanske ljudske šole v Dekanih. Ker kljub vsem vabam in darilom ni bilo veliko staršev, ki bi hoteli svojo dečo prodati, so posegli vmes fašisti. Prišli so k župniku g. Slamiču in ga prisilili, da je spil veliko čašo ricinovega olja, češ da on hujša starše proti Italijanski šoli. Sedaj gre po tržaških italijanskih listih notica, ki pripoveduje, da so se vpisali v Italijansko šolo v Dekanih otroci vseh položajev, največ pa revni kmetski otroci, ki so oblečeni v cunj. Prosijo se darovi v obleki, zvezkih itd., da

se obdario ti otroci. Take so razmere v odrešeni Istri pod slavno fašistovsko vlado.

p V vrele olje je padel v tržaških oljarnah v Zavlah 18 letni delavec Albert Umek. Da si prihrani pot, je preko banje s vrelim oljem položil mizo in hotel iti čez. Miza je pod njegovo težo zdrknila in fant je pal v olje. Na srečo se je z obema rokama ujel za rob banje in tako mu je segala vrele tekočina le do pasu. Utrpel je strašno opekline na vsem spodnjem životu. Prenesli so ga v bolnišnico in položili v trajno kopeli.

Štajerske novice.

p Smrtna obsodba. Pred mariborsko poroto se je večeraj ponovno zagovarjal Andrej Lichtenwallner radi umora svoje žene. Lichtenwallner je stal pred porotniki že septembra, pa je bila razprava preložena, da se preišče njegovo duševno stanje. Pri večerajnji obravnavi Lichtenwallner ni spregovoril niti besedice, samo kimal je. Porotniki so staveli vprašanje soglasno potrdili, nakar je bil Lichtenwallner obsojen na smrt na vešalih.

p Puškar Čurič v Mariboru, ki se je pri znani eksploziji ponesrečil, je umrl. Truplo bodo prepeljali v Gradec.

p Tatvina na kolodvoru v Sevnici. V noči od 2. na 3. t. m. je bilo na kolodvoru v Sevnici vloženo v železniški voz in so tatovi odnesli kave in vanilije v vrednosti 60.000 kron.

p Zepne tatvine na sejmju v Smarju pri Jelšah. Semenj v Smarju pri Jelšah sta obiskala dva 30 do 35 let stara žeparja in neka žeparica Hrvačica, katere troperska detelja je okradla Marijo Pirš (1000 kron), Marijo Graf (1000 kron) in Marijo Cerovšek (800 K).

50 letnica Glasbene Matice.

Kakor že javljeno, proslavi Glasbena Matica v Ljubljani 50 letnico svojega delovanja v petek, soboto in nedeljo in torek, t. j. 15., 16., 17., 18. in 19. t. m. V petek ob 8. uri zvečer vrši se v dvorani Filharmoničnega društva na Kongresnem trgu predavanje dvornega svetnika in priznanega glasbenega zgodovinarja dr. Josipa Mantuanija o temi »Delovanje Glasbene Matice in njen pomen za razvoj slovenske glasbe«. Posebne vstopnine za to predavanje ni, pobirajo se le prostovoljni prispevki v kritje stroškov. V soboto, 16. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani hotela Union veliki simfonični koncert združenih orkestrorkestralnega društva Glasbene Matice in orkestra Narodnega gledališča pod vodstvom kons. prof. Karla Jeraja. Nedeljo, 18. t. m. ob 10. dop. v Filharmonični dvorani izredni občni zbor, popoldne ob 4. uri vokalni koncert pevskega zbora Glasbene Matice s sodelovanjem ge. Lovšetove, g. Betelta in Ravnika pod vodstvom Mateja Hubada. Zvečer ob 8. uri v Filharmonični dvorani komerz. V torek, dne 19. t. m. ob 8. uri zvečer v Filharmonični dvorani produkcija gojenec konservatorija Glasbene Matice. Na obeh koncertih se izvajajo izključno slovenska glasbena dela. Natančnejše sporede priobčimo jutri.

Predprodaja vstopnic za jubilejna koncerta Glasbene Matice, ki se vršila v soboto in nedeljo je od danes naprej v Matični knjigarni na Kongresnem trgu št. 9, poslojce Filharmonične družbe. Sedeži po 18, 15, 12, 10, 8 in 6 Din. Zunanji posetniki naj naroče vstopnice po dopisnici naslovljeno na Matično knjigarno ali na Glasbena Matica. V dopisnici naj tudi navedejo, kdaj in pod katerim imenom dvignejo naročene vstopnice. Občinstvo prosimo, da kupuje vse vstopnice v predprodaji.

Dnevne novice.

— Kraljica v Bosni. Dne 8. t. m. so obiskale kraljica Marija in romunska kraljica s princem Pavlom Sarajevo. Kraljica si je ogledala mesto in njegove znamenitosti, obiskala Begovo mošejo, katoliško katedralo in pravoslavne cerkev, nakupila več dragocenih preprog. Stanovala je na liližu, odkoder si je šla ogledat vrelo Bosne. Ljudstvo jo je povsod pozdravljalo. Naslednji dan se je vrnila v Beograd.

— Posmrtnica. V ponedeljek 11 t. m. so minila 4 leta, odkar je umrl slovenski pesnik Ivan Cankar.

— Rev. Josip Tomšič umrl. Poroča se nam, da je umrl zadet od kapi 30. okt. t. l. v mestu New Haven, Conn., Združene države ameriške, rev. Josip Tomšič. Pokojnik se je rodil 26. jan. 1867. v Tacnu pod Šmarno goro, dokončal gimnazijo v Ljubljani in vstopil v bogoslovje v Gorici, kjer je bil l. 1891. posvečen za mašnika. Služboval je v okolici Trsta, dokler se ni odzval klicu škofa Starihe in odšel med svoje rojake v Ameriko, med katerimi je deloval dvajset let. Zlasti bi se ga morali s hvalečnostjo spominjati Slovenci v mestu Forest City, Penn., katerim je v svojem 16-letnem neumornem in nesebičnem delu dvignil ondoto slovensko naselbino do najuglednejših v Ameriki. Ravno pri tem prenapornem delu si je ranil nakopal živčno bolezen, ki je bila tudi vzrok, da je tako rano umrl. Pokojni je bil tihega in blagega značaja, nesebičen delavec in pa vzoren duhovnik. R. i. p.

— O najdbi trupla tomišelskega župnika Frančiška Gabrščka se nam še poroča: Truplo rajnega gospoda župnika Gabrščka so potegnili na Fužinah dne 9. decembra 1922 ob 9. uri dopoldne nad novim jezom iz vode kakih 40 m od jez sredi reke delavca Stefan Bricelj in Andr. Krajnik ter monter Kristjan Birk. Pri mrliču so našli v navzočnosti orožniškega podna-

rednika iz D. M. v Polju Ambrožiča listnico, v kateri sta bila dva bankovca po 400 K, 5 bankovcev po 40 K, 5 srebrnih kron, 1 srebrn frank in nekaj drobja; dalje srebrno uro z verižico in mali ključek. Mrlič je identifikiral g. župnik Franc Müller iz D. M. v Polju, kateri je rajnega župnika Gabrščka osebno poznal. Na truplu ponesrečenca ni bilo videti znakov kake poškodbe.

— Razumljivo. »Vsi« podražilne tiska velja odslej posamezna številka »Kmetijskega lista« 1 dinar. — Tako naznanja »Kmetijski list«. Čudno to: Kolikor cenejši so volji, toliko dražji je »Kmetijski list«.

— Ima para — za sokolstvo. Ministrstvo za prosveto je podarilo sokolskemu društvu 1. v Beogradu 5000 dinarjev, sokolskemu društvu 2. 4000 din., sokolskemu društvu v Kumanovem 4000 din. in sokolski četi krajškega okrožja 5000 din. Tako poroča »Vreme«. Koliko milijonov je dalo to ministrstvo za sokolske slavnosti v Ljubljani in za sokolske domove v Sloveniji, o tem tudi »Vreme« molči.

— 50 letnica »Glasbene Matice« v Ljubljani proslavimo širom Slovenije najlepše na ta način, ako tako posamezniki, kakor tudi društva pristopijo k Glasbeni Matici kot člani. Letna članarina znaša 10 dinarjev in društveni člani dobijo za to vplačeno članarino tudi vsako leto žanske muzikalije. Odbor vabi vse naše javnost, da prilikom 50 letnice številno pristopi v članstvo Glasbene Matice ter tako tudi s tem podpre važno kulturno delo v našem narodu. Ustanovljena enkrat za vselej pa znaša 100 Din. Priglasiti se je po dopisnici ali pa z nakazilom zneska po pošti nakaznici na odbor Glasbene Matice v Ljubljani.

— Novi kolki. Delegacija ministrstva financ v Ljubljani objavlja uradno: Z dnem 1. januarja 1923 bodo dane v promet nove enotne taksne marke (kolki) po 5, 10, 20 in 50 para ter po 1, 2, 3, 5, 10, 20, 50, 100, 250, 500 in 1000 Din in marke za igralne karte in domine po 50 Din. Popis te nove emisije vsebuje razglas, ki izide v najkrajšem času v Uradnem listu. Kolki sedaj veljavne emisije se smejo uporabljati in po pooblaščenih prodajalcih razpečavati do konca januarja 1923, potem pa zgube veljavo in se morejo do vstetega 30. aprila 1923 zamenjati s kolki nove emisije pri finančni deželni blagajni v Ljubljani in pri davčnih uradih.

— Naskok na državno blagajno. Pod tem naslovom prinaša belgajska »Tribuna« 9. dec. poročilo, kako se je načelnik smodnišnice v Kamniku, polkovnik dr. Dušan Stanojevič, dogovoril s »Titanitom«, akcijsko družbo za kemično industrijo v Zagrebu, da družbi izposluje koncesijo za izdelavo razstreliva, ki je znano pod imenom »Kamniktit«. S pomočjo zveze s tedanjim načelnikom artiljerijsko-tehničnega oddelka v vojnem ministrstvu, znanim polkovnikom Slojevičem, se je posrečilo podložiti vojnemu ministru akt v podpis. Tako je akcijska družba pričela izdelovati razstrelivo »Titanit«, ki je le druga firma za »Kamniktit«, o katerem ljubljanski dopisnik trdi, da je donesal državi letno okrog 5 milijonov dinarjev. Ko se je na ta način posrečilo dobiti »furm« ministrov podpis za koncesijo, je Stanojevič takoj stopil v pokoj in postal ravnatelj pri akcijski družbi, kateri je izdal sestavo razstreliva, državi pa pustil edino pobiranje — monopolne takse. Pravosodno in finančno ministrstvo sta protestirali proti tej koncesiji, toda po pretoku celih šest mesecev, odkar se proizvajava in oddaja razstrelivo »Titanit«, se narača kamniški smodnišnici, da naj opusti izdelavo »Kamniktit« in izdeluje samo »Šnajderit« za zrnje. — Tribunin dopisnik pozivlje pravosodno ministrstvo, naj brani državne kovitje in razveljavi »Titanit« dan dovoljenje. — Dopis je iz Ljubljane z dne 5. dec. in prica, da je pisec dobro poučen o razmerah v kamniški smodnišnici. In mi? Živeli — Vasič in drugi — lči...! Saj ne bo nobene preiskave; če pa ho, bo kot pri komisiji za Vasičeve »šednosti« pri komisiji za stvarno demobilizacijo!

— Jugofašisti napadli uredništvo opozicijskega lista. V soboto 2. decembra so zagrebški Orjunaši napadli uredništvo zagrebške »Slobodne Tribune«. »Slobodna Tribuna« je namreč 30. novembra prinesla neki članek, ki ga je pa cenzura vsega pobelila. Po tem pobeljenem in nepriobčenem članku pa so se Orjunaši čutili užaljene. Zahtevali so zadoščenja od uredništva. To pa na tak način: V soboto opoldne je prišlo več jugofašistov pred hišo, v kateri je tiskarna in uredništvo »Slobodne Tribune«. Eni so zasedli vežo, stopnice in hodnike, trije pa so odšli v uredništvo, kjer sta jih sprejela Marjanovič in Gjunio. Med trojico fašistov je imel prvo besedo Andjelinič, ki je v podkrepitev svojega stališča kazal revolver in korobač. »Razgovor« se je popoldne nadaljeval. Uredništvo je bilo pripravljeno podati primerno izjavo. Jugofašisti so pa hoteli v izjavi obsodbo celega članka. Končno so trije fašisti dejansko napadli oba urednika. Na pomoč je prihitelo uredniško osebje. Nato so prihiteli v sobo zunaj stoječi fašisti. Eden od teh je dvigal sekuro. Razvil

se je pretep, ki mu je konec napravila policija, ki pa ni hotela fašistov preiskati za orožjem. Fašist Andjelinič je dobil nato na policiji 14 dni zapora, Orjunaš Živković pa 3 dni. — Take metode, ki jih sedaj pod zaščito nekaterih odgovornih faktorjev uporablja ta nacionalistična mladina, so vredne vse obsodbe ter ne bodo pripomogle h konsolidaciji naših razmer. Take čine ostro obsojamo, pa naj bodo naperjeni proti komurkoli.

— Odlikovanja. Z redom Sv. Save III. vrste so odlikovani: Dr. Anton Rogina, podpredsednik višjega deželnega sodišča v Ljubljani; Dr. Milan Škerlj, dvornosodni svetnik pri oddelku ministrstva pravde v Ljubljani; Andrej Jeglič, višji državni pravdnik v Ljubljani; Dr. Josip Kotnik, predsednik okrožnega sodišča v Celju; Ivan Okretič, vrhovni državni pravdnik v Zagrebu. — Z redom Sv. Save IV. vrste: Aleksander Ravnikar, svetnik višjega deželnega sodišča pri okrožnem sodišču v Mariboru; Dr. Jakob Doljan, svetnik višjega deželnega sodišča in vodja okrajnega sodišča v Prevaljah; Dr. Jurij Polenšek, predsednik okrožnega sodišča v Novem mestu; Niko Dominik, prvi državni pravdnik v Ljubljani; Peter Keršič, svetnik deželnega sodišča v Ljubljani; Dr. Franc Schaubach, svetnik deželnega sodišča v Mariboru. — Z redom Sv. Save V. vrste: Dr. Milko Gaber, okrajni sodnik v Ljutomeru; Josip Kraševce, pisarniški ravnatelj okrožnega sodišča v Mariboru; Silvester Fohn, ravnatelj zemljiške knjige v Celju; Anton Novak, višji pisarniški oficijal okrajnega sodišča v Murski Soboti; Ivan Hribovšek, višji pisarniški oficijal okrajnega sodišča v Radovljici; Davorin Pena, višji pisarniški oficijal okrajnega sodišča v Kočevju; Jože Miklavčič, pisarniški ravnatelj pri stolu sedmorice v Zagrebu. — Z zlato medaljo za državljanske zasluge: Anton Dokler, pisarniški oficijal okrajnega sodišča v Sevnici; Karol Jeglič, stražni nadzornik pri deželnem sodišču v Ljubljani. — S srebrno medaljo za državljanske zasluge: Alojzij Hribar, poduradnik okrožnega sodišča v Celju; Fran Visintin, višji paznik v kazalnici v Mariboru; Anton Vozelj, sodni sluga okrajnega sodišča v Višnji gori.

— Iz Beričevega. Dne 10. dec. je peljal Martin Kogoj iz Zg. Kašija moko iz mlina. Ustavil se je pri Pirnatu. Konja je privezal pred hišo ter se šel krepčat v gostilno. Ko se je v mraku hotel odpeljati domov, ni bilo ne voza ne konja in seveda tudi moke nikjer. Konj in voz sta bila vredna 15 tisoč kron.

— Kajnit nemesito kuhinjske soli je prodajal raznim belgajskim trgovcem Dušan Kralj iz Zagreba. Umetno gnojilo kajnit izgleda namreč kakor najfinjša kuhinjska sol. Kralj je prodal na ta način v Beograd nad 100 vagonov kajnita. Naročal je kajnit pri mariborski trdnici Toneja in Rožman.

— Proračun zagrebške občine. Proračun zagrebške mestne občine izkazuje potrebnost v znesku 200 milijonov kron, od teh samo za vzdrževanje cest 40 milijonov kron. Dohodki znašajo 120 milijonov kron, primanjkljaj bodo pokrili z novimi dokladami.

— Monopol na vžgalice. Tvornica vžgalic v Osijeku »Drava« je plačala za mesec november 10.988.000 kron na račun monopolne takse.

— Ogromna vodovodna naprava v Južni Afriki. Na reki Vaal v Južni Afriki so inženirji po šestih letih dovršili ogromen jez, za katerim se bo zbirala voda za Johannesburg. Črpalnice bodo dvigale do 120.000 hl vode dnevno 80 čevljev visoko.

— Ležišče v žareči žilindri. V Týnčecu na Češkostavaškem sta si dva dečka 12 ozir. 14 let, ki sta napravila neko neumnost in si zato nista upala domov, izbrala prenočišče na kupu napol oblažene žilindre. Tu sta zaspala. Ponoči so pripeljali več vagonov žareče žilindre in jo izpraznili na kup, kjer sta spala dečka. Kasneje so našli trupli popolnoma zgoreleni.

— Nemški tisk v Romuniji. »Cillier Zeitung« prinaša dopis o položaju romunskih Nemcev. O nemškem tisku v Romuniji posnemamo: Na Sedmoglaškem imajo Nemci tri dnevniške, v Bukarešti »Bukarester Lloyd«, v Temešvaru »Schwabische Volkspress«, poleg tega do 14 tednikov in strokovne liste za šolo, cerkev in kmetijstvo. V nemškem jeziku se tiskajo trije židovski dnevnik in por socialdemokratskih dnevnikov in tednikov. Tisk je doslej popolnoma svoboden in se sme pisati, kar se hoče.

— Iz naše države izgnan je za nedoločen čas v Bram pristojni kovač Franc Seles, ki je bil že desetkrat radi latvine kaznovan in je bil zadnjič obsojen na 13 mesev težke ječe.

— Neprijeten prenočevalec. Približno 85 let star mož je prenočeval 8. decembra pri posetniku Janezu Jarcu v Sredinji vasi pri Zumberku. Gosposlužnost je povrnil s tem, da je ukradel Jarcu 16.340 kron denarja in drugega blaga v vrednosti 12.000 kron.

— Nepošteni sodelavci. Franc Stefančič iz Bučje vasi je delal pri stavbeni družbi »Slograd« v Trzinu. Nekega dne si je izposloval ključ od lope, v kateri so njegovi sodelavci spali, šel je v lope in okradel Franca Lubeška, Janeza Plohlo, Janeza Vevarja in Franca Streša, kateri so oškodovani za 10.165 kron.

— Hudi mož je Ivan Šilar iz Grabč pri Gorjah. Ker je učitelj Andrej Zvan kaznoval njegovega sina zaradi nepokorne in ker je moral plačati denarno kaznen, ker ni pošiljal otrok v šolo, so ga mož tako razjutil, da je prišel 6. decembra pred šolo kjer je zmerjal učitelja Zvana, poslužujoč se krepkih gorenjskih psov: »P... Kamničan! h... puli in smrkavec; te bom takoj zadavil, če se pokležeš ven! S pr...« Marlot je zmerjal šolsko voditeljico Valerijo Jerajevico in nato odšel pred župnišče, kjer je zmerjal gospoda župnika Josipa Knifca z okusnimi psovskimi: »Pr... Poljanec črni, farska svinja, puli t. d. Ko so ga orožniki staveli na odgovor, je pa končno še te posval s smrkovci, z lumpi in jim pripovedoval, da jih bo iz hiše vrgel.

— Čerlji za zimsko vreme, močni, topli, posebno priporočljivi za gg. oficirje, lovec itd. se dobe na glavni zalogi tovarn Peter Kozina & Ko., Ljubljana, Breg 20. Kupujte jih dokler še zaloga traja.

Gospodarstvo.

ZAKON O ORNOVI TER REFORMI IN FINANČNI PROGRAM AVSTRIJE.

Avstrijski zakon o obnovi pomenja mejnik v notranji politiki Avstrije v času od razsula sem. S sprejetjem tega zakona si utegne Avstrija v inozemstvu zopet pridobiti zaupanja v svoje finančno gospodarstvo.

Reformni in finančni program, ki naj Avstriji tekmo dveh let omogoči trajno ravnotežje v budžetu, predvideva:

1. dalekosežne reforme državnih obratov in sicer predvsem trgovsko vodstvo monopolov in monopolističnih obratov, prilagoditve železniških, poštinskih, brzojavnih in telefonskih tarifov obratnim stroškom, združitve pošte, brzojave in telefonske uprave, oddajo industrijskih obratov, polno izrabljanje delavnih moči v okvirju zakonitega delavnega časa, dalekosežno znižanje števila nameštencev;

2. številne ukrepe pri oblastni upravi in sicer skrajšanje dela uradov in osebja, izkoriščanje delavnega časa, odpravo plačevanja nadur, naturalnih prejemkov in drugih ugodnosti, zmanjšanje števila ministrstev, združitve uradov, odpravo vseh nepotrebnih medinstans, razpustitev oziroma združitve oblasti in uradov (na pr. razpustitev višjih deželnih sodišč, višjih državnih pravdnikov, rudarskih poglavarstev itd.) vzreditve državne komisije za socializacijo v drugo ministristvo;

3. zvišanje dohodkov in sicer med drugim pobiranje carine v polni zlati vrednosti, pobiranje izvoznih pristojbin, posebno za les, zvišanje potrošnine posebno pri žganju, pivu in vinu, reforme davčne tehnike, upeljavo davkov na razpečavajoče blago, zvišanje kolkovnih in pravnih pristojbin itd.;

4. odpravo obrestonosnih posojil deželam in občinam, ki jih senačijski program od januarja 1923 dalje več ne dopušča. Državne prispevke k personalnim izdatkom dežel je odpraviti do konca leta 1924.

Ta je na kratko v izvlečku navedeni program bodo uresničili legistivni ukrepi zakona o obnovi. Avstrijska vlada smatra, da bo na podlagi konkretnih zakonitih odredb mogoče izvesti te v zakonskem načrtu predvidene ukrepe v okvirju programa tako, da bi bilo koncem leta 1924 v avstrijske državnem gospodarstvu doseženo budžetarno ravnotežje.

Gorjuške pipe in čedre. Med narodno blago, ki je tipično za našo Gorenjsko, spadajo tudi gorjuške pipe in čedre. Prikljubljene so še danes med kmetijskim ljudstvom, tako da jih najdemo še mnogo posebno med starejšimi kmeti. Ta nekaj tvečala domača obrt je bila osredotočena od nekdaj na Gorjušah v Bohinju, kjer jih je izdelovala skoraj vsaka hiša. Dandanes pa je ta domača obrt žalibog zelo ponesihala, vendar se je po incitativu Zveze za turški promet posrežilo jo zopet poživiti. Ravno kar je dospelo iz Gorjuš nekaj takih pip, ki so razstavljene v izložbah Tourist-Office-a na Dunajski cesti in ge. Marije Tišar v Šelenburgovi ulici. Gorjušani razločujejo tri vrste pip: čedre ali pastirске pipe s čudno zaokroženimi rezbarijami, potem jurčke, kratke pipe brez teh rezbarij in pa fajture, pipe malo daljše oblike. V vse te pipe so izdelane iz trdega hrušovega lesa in umetno vložene z bisernicami. Kdor je osebno videl trudopolno delo Gorjušanov predno izrežejo iz trdega hrušovega lesa obliko pipe, se bodo naravnost čudil razmeroma nizkim cenam Din. 20 do 25, za katere jih prodajajo. Delo je povsem ročno delo in zbuja posebno oblike vloženi bisernic občudovanje tudi bolj razvijenih poznavalcev narodnega blaga. Tudi med našimi meščanskimi krogi raste veselje in zanimanje za narodno blago in gotovo je, da bodo te pipe od katerih je dospelo le majhno število 32 pip, v kratkem razprodane.

g Derivat trg. Na zagrebški borzi sploh ni dobiti blaga. Cene tujim valutam in devizam stalno rastejo. Vse pričakuje novega pravilnika, ki izide 1. januarja. — Ali bo pravilnik razjasnil položaj? Kdo ve!

g Žitni trg. Na novosadski produktni borzi upirajo žito sledeče cene: pšenica 16—16.10 K, oves 11.20—11.50 K, ječmen 10.90—11 K, kornu 12.80 K, pšenična moka (št. 0) 23 K. Tendence se ni izpremenila.

g Stanje papirnatega denarja v Jugoslaviji. Stanje papirnatega denarja v Jugoslaviji znaša po zadnjem izkazu Narodne banke s dne 30. novembra 4.985.800.000 Din. — Od zadnjega izkaza so je število papirnatega denarja povečalo za 39,7 milj. Din, vključno temu da se je menjalni rees-kompt znižal za 23,6 milijonov dinarjev.

g Stanje papirnatega denarja v Češkoslovaški. Po zadnjem izkazu češkoslovaškega bančnega zavoda pri finančnem ministristvu je bilo na Češkoslovaškem za 9997 milj. čsl. K v prometu, torej se je število novčane pomnožilo za 465 milj. čsl. K.

g Kmetijski pouk po deželi. Oddelček za kmetijstvo priredi v drugi polovici meseca decembra sledeče poučno sestanke oz. tečaje in predavanja: 1. v nedeljo dne 17. v Čatežu ob 7.30 uri v šoli (predavanje o živinoreji; pom. okr. ekonom. Ambrož); v Velenju (o uporabi umetnih gnojil, o travništvu in živinoreji, okr. ekonom. Wernig); v Gor. Logatcu v šoli (o kmetijskem zadrugištvu, pom. okr. ekonom. Matjašič); pri Sv. Križu pri Litiji po maši v šoli (o izobrazbi kuneta, o poljedelstvu, pom. okr. ekonom. Jerebi); v Vavtavi po prvi maši v šoli (o ravnanju s letošnjim vinom in o pridelovanju krme, okr. ekonom. Kalol); v Štrkeljčevu v šoli ob 2. uri pop. (o rac. gnojenju in o umetnem gnojenju, pom. okr. ekonom. Konda). — 2. V nedeljo 24. t. m. v Skočjanu ob 7. uri v šoli (o gnojenju vinogradov, pom. okr. ekonom. Ambrož); v Pamečah na Štajerskem (o umetnem gnojenju, o reji male živine in drobnice, okr. ekonom. Wernig). — 3. Dne 27. do 29. t. m., namreč v sredo, četrtek in petek v Metliki (poučni kmetijski tečaj, pom. okr. ekonom. Konda). — 4. V nedeljo, dne 31. t.

m. v Boštanju v šoli ob 8. uri (o podsaenju starih vinogradov, pom. okr. ekonom. Ambrož); v Smarterm pri Slovenjgradu (o umetnem gnojenju, o živinoreji in ravnanju z jabolčnikom, okr. ekonom. Wernig); v Žibereh pri pos. Moloku (razprava o drenaji močvirne doline pri Žibereh, pom. okr. ekonom. Matjašič).

g Za vinogradnike. Pokrajinska uprava za Slovenijo je razposlala okrožnico, v kateri omenja, da je zakon o obnavljanju in pospeševanju vinogradništva stopil z 9. oktobrom v veljavo. Po čl. 23 imenovana zakona je prepovedano tako po državnih in privatnih trtnicah kakor tudi po vinogradnih razmoževanju in sajenju onih hibridov ameriške trte in hibridov med ameriško in evropsko trto, ki rde neposredno brez cepljenja, kakor so to: Otalo, Herbenont, Vijala, Delavare, Sasarof, Hibritan, Izabela, York, Mad itd. Izvzeti od tega so samo oni hibridi, za katere da posebno dovoljenje ministristvo za poljedelstvo in vode. Da bi se moglo v kar najkrajšem času izvesti odredbe tega zakona, pozivajo se okr. glavarstva (ekspoziture) vinorodnega dela pokrajine da: 1. zbere čimprej vse podatke v privatnih trtnicah svojega področja in da semkaj predlože tozadavne popise ozi. sezname onih oseb, ki so bavijo s prodajo cepljenih in necepljenih trt najkasneje do 24. t. m. Vsi lastniki privatnih trtnic morajo vložiti pri ministristvu za poljedelstvo in vode prošnjo za dovolilo, da smejo imeti trtnico za razmoževanje in prodajo trt. Kmetijski organi (okrajni ekonom) pri okr. glavarstvih naj prevzamejo takoj nadzorstvo in kontrolo vseh v okraju se nahajajočih privatnih trtnic v pogledu kvielite in čistotnosti vseh trtnih sadežev (ključi, sajenke, cepjenke), ki se proizvajajo za prodajo prebivalstvu. Pri tem je posebno poziti na to, da se prepreči prodaja in saditev že omenjenih hibrid, ki rde neposredno brez cepljenja in katerih razmoževanje je po čl. 23 ponovno navedenega zakona prepovedan. Vse trtni material (ključi, sajenke, cepjenke) pojedinih privatnih trtnic, pridelan v tekočem letu, je uslano popisati in sešeti ter dotične popiske obnem z gori zahtevanimi podatki semkaj predložiti. Po čl. 12 tega zakona se vrši prevoz trt namenjenih za napravo vinogradov ali trtnic, kar se dokazuje s potrdilom pristojnega upravnika drž. trtnice ali drevesnice, brezplačno in brezvožno na vseh železnicah kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Potrdilo za prevoz trt izdajajo tudi kmetijske šole, ako imajo lastne trtnice. Za trte iz privatnih trtnic, ki so priznane ozi. dovoljene od ministristva za poljedelstvo in vode izdajajo potrdila za prevoz oni drž. organi, ki imajo nadzor in kontrolo nad temi trtnicami.

BORZA.

Zagreb, 11. decembra. (Izv.) Devize: Pešta 3.20—3.50, Berlin 0.94—1.14, Italija 3.74—3.78, London 3.39—3.44.50, Newyork 74.50—75.50, Pariz 527.50—532.50, Praga 236.50—239.50, Dunaj 0.1125—0.1175, Zürich 14.05—14.15. — Valute lira 3.70—3.74, dolar 73—74.50.

Čurik, 11. decembra. Devize: Pešta 0.23, Berlin 0.0625, Italija 26.50, London 24.30, Newyork 531.50, Pariz 37.15, Praga 16.82, Dunaj 0.0075, Bukarešt 3.25, Sofija 3.95, Zagreb 1.75, Varšava 0.0825, Hol. 211.50. — Valute: n. a. K 0.0076.

Dunaj, 11. decembra. Devize: Pešta 30.65, Berlin 8.45, Italija 35.66, London 326.50, Newyork 718.25, Pariz 5019, Praga 2357, Brüssel 4900, Zürich 13460, Sofija 531.50, Beograd 890, Zagreb 224.75, Varšava 3.80, Amsterdam 254.50.

Ljubljanske novice.

Ij »Kmetijski list« in ljubljanske občinske volitve. »Kmet. list« piše: »Pri ljubljanskih volitvah so se znašli v ganljivi slogi vsi klerikalci (tudi Šusteršičijanci, na kar zlasti opozarjamo), vsi prevratni elementi in vsi avstrijanci. V resnici družba, da bi je bil še vrag vesel.« Zlasti, če bi bil še gospod Pucelj zraven.

Ij *Seja žentpeterske Elizabeline Konference* bo danes zvečer ob 6. uri.

Ij *Krakovska prosveta.* Zveza uradnih in trg. nastavljenk vabi vse svoje članice k predavanju, ki se vrši prihodnje sredo t. j. 13. dec. ob pol 8. uri zvečer. Članice, udeležite se predavanja polnoštevino in ločno. — Odbor.

Ij *Dravsko stanovanjskih najemnikov* za Slovenijo opozarja, da se vrši prihodnja javna odpora seja v sredo dne 13. decembra 1922 ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevo od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra cesta št. 12 pritično, desno.

Ij *Ostrednja zveza javnih nameštencev* in vpo-kojenecv ima nujno sejo širšega odbora v četrtek, 14. t. m. ob 20. uri v obličajnem lokal. Dnevni red: Odobritev zapisnika zadnje seje, poročilo predsedstva, slučajnosti. Polnoštevina udeležba delegatov dolžnost! — Predsedstvo.

Ij *Povratitev dr. Šusteršiča.* Sinoči se je vrnil v Ljubljano iz avojevo prostovoljnega »prognanstva« dr. Ivan Šusteršič. Na Jesenicah ga je pozdravil njegov intimus župnik Piber, v Ljubljani pa družba njegovih osebnih prijateljev. Vlak so spremljali v osebno varstvo dr. S. detektiv. S kolodvora se je odpravil a svojo soprogo v spremstvu Josipa Debeljaka v hotel Štrunkelj.

Ij *Pokusec samonar pri »Slonec«.* Včeraj dopoldne okoli 10. ure je prišel iz kavarne hotela »Slonec« neki dobro oblačen, gologlav mlad možki in se je v veži ustavil. V tistem hipu je počil strel in možki se je zgrudil na tla; iz rok pa mu je padel revolver. Prihitieli so k njemu; med drugimi je iz kavarne prišla mlada, še ne 20 letna gospodična, ki je začela samomorilca objemati. Le-ta je gospodični še podal roko; nato so ga odnesli v kavarino, potem pa z avtomobilom odpeljali v bolnišnico. Njegovo ime je Dante Terbo iz Treta, 25 let star, po poklicu menda trgovec. Ustrelil se je v levo stran prsi pod arcom; njegovo stanje je težko in ni mnogo nade, da bi okrevl.

Ij *Orpani tovarni vlak.* Pri tovarnem vlaku št. 1084, ki odhaja ob 19. uri 20 minut iz Ljubljane proti Novemu mestu so neznan zlikovci odtrgali pri vozovih plombe in odnesli dve vreči kave, zaboj posode, nekaj železnine in 5 kg oblike.

Ij *Policijska kronika.* V nedeljo ob polosmi uri zvečer so štirje možki prepevali in kričali v Slovškovi ulici. Naproti jim je prišel stražnik Homovec, ki jim je rekel: »Fantje, lahko ste veseli, toda razgrajati ne smete! To je pa Toneta Erjavca tako razgrajalo, da se je zaletel v stražnika, ga sunil v trebuh, ga izpodnesel in ga hotel z nožem zabosti, kar se mu ni pošlo. S pomočjo na pomoč došlih stražnikov je Homovec Erjavca aretiral. — Stražnik Vinko Zorman je 11. t. m. ob polosmi uri sčetrta v Kladenci ulici aretiral brezposelnega Franca Verstovška, ker je v vreči nesel 4 kunce, katere je malo poprej ukradel Uraku Orehovec v vrta v Krakovski ulici.

Cerkveni vestnik.

g Šodaktas za Cordis. Sestanek v Jugoslovanski tiskarni, v sredo, 13. m., ob petih (5.) pop. Referat: Zgodovina modernizma.

g Sv. oče za armenske sirote. Armen-ske sestre Brezmadežnega spočetja, ki so v Siriji, Anatoliji in Carigradu vodile sirotišnice, so bile vsled novih razmer prisiljene, da se s sirotami vred izselijo. A kam? Bile so brez strehe. Tedaj je sv. oče odločil, da se armenske sestre s 400 sirotami naselijo v papeški letni palači v Castelgandolu, ki je po l. 1870. ostala prazna. Kardinal Gasparri je brzojavno uredil potrebno, da se sestre in otroci prepeljejo v Italijo.

g Katoliški svet za Rusijo. V 16. in 17. izkazu o prispevkih za stradalajočo Rusijo so poleg drugih zastopane te-le škofije: Rochester 187.904 lire, Boston 663.0000 lir, Luxemburg 110.000 lir, Mullingar na Irskem 105.574 lir; dalje so poslale zbirke darov škofije: Mungalore v Indiji, Goa, Manila, Mehika, Basutoland 760 lir kot dar revnih zamorskih kristjanov, Ceylon, Nova Zelandija, Antile, Krsihnnagar v Indokini in mnoge druge.

Orlovski vestnik.

Redni občni zbor žentjakovskega Orla se vrši danes 12. t. m. točno ob pol 8. zvečer v prostorih Prosvete, Sv. Florijana ulica št. 15. Pozivlja se vse člane, da se ga sigurno udeležijo. — Odborova seja se vrši danes točno ob pol 7. zvečer. — Odbor.

Narodno gledišče.

DRAMA.

Torek, 12. decembra: Zaprto.
Sreda, 13. decembra: ZIVI MRTVEC. Red D.
Četrtek, 14. decembra: IDIJOT. Začetek ob pol osmi uri. Red B.
Petek, 15. decembra: KRALJ NA BETAJNOVI. Red C.
Sobota, 16. decembra: SVATBA KREČINSKEGA. Red A.
Nedelja, 17. decembra ob 8. popoldne: KROJACEK-JUNACEK. Izven. — Ob 8. zvečer: KRALJ NA BETAJNOVI. Izven.
Ponedeljek, 18. decembra: PLOHA. Red D.

OPERA.

Torek, 12. decembra: PRODANA NEVESTA. Red D.
Sreda, 13. decembra: CARMEN. Red A.
Četrtek, 14. decembra: GORENJSKI SLAVČEK. Red C.
Petek, 15. decembra: PRODANA NEVESTA. Red E.
Sobota, 16. decembra: Zaprto.
Nedelja, 17. decembra: SEVILJSKI BRIVEC. Izven.
Ponedeljek, 18. decembra: Zaprto.

Prosveta.

pr »Pesmarica Glasbene Matice«. V prpslavo 50 letnice »Glasbene Matice« v Ljubljani izda odbor Glasbene Matice svoje že več let težko pogrešano pesmarico »Glasbene Matice« v novi popravljjeni izdaji. Pesmarica, odtiskana v isti obliki, kakor je bila i. izdaja iz leta 1897, samo s to razliko, da je obdržanih v novi izdaji le polovico starih zborov, to je približno 120 tiskanih strani, dočim je za 180 tiskanih strani novih zborov, vzeti iz najnovejše slovenske glasbene literature. Pesmarico je nanovo uredil Matej Hubad in izide sredi januarja 1923. Pesmarica se lahko naroča takoj in sicer stane v prednaročbi okoli 40 Din, dočim se bo cena pozneje, ko pride na književni trg, nekoliko zvišala. Odbor Glasbene Matice prosi vse zasebnike, kakor tudi pevska društva, ki se zanimajo za to pesmarico, da naroče isto takoj potom dopisnice pri Glasbeni Matici, odnosno v Matici knjižarni v Ljubljani, Kongresni trg 9.

pr Leop. Belar, Slovenska maša »Oče Večnie, za mešani zbor, založila Jugoslav. knjižarnica. Cena: partitura Din 15 Din, vsak glas 2 Din. P. Hugolin Satner, ki je priredil Miklošičevo mašo, je sedaj priredil za mešani zbor tudi Belarjevo mašo. S tem je rešil pozabljivosti domače delo, ki se bo v tej obliki gotovo še bolj priljubilo slovenskim zborom. Večkrat se je pisalo zoper običaj, da se med mašo pojejo večinoma le Marijine pesmi in se pre-malo ozira na dele sv. maše. Temu odporome slovenska maša, ki ima za vsak del poseben spev. In kako prilično je to za organizista; ni mu treba zbirati in okrog iskati pesmi — cela maša je v enem zvezku. Belar je zložil to mašo za možki zbor, ali po naših korih pojejo večinoma le mešani zbori, ki se bodo gotovo radi oprijeli te publikacije. — Stavek za možan zbor je lep in blagolassen, le zmerno odel v moderne obliko; tisk razločen. Menim, da bo maša prav lepo božično darilo našim zborom.

pr Knjige Goriške Matice. Ko so Italijani začeli primorske pokrajine, so bili primorski Slovenci odrezani od vseh kulturnih dohrov in vrednot, ki jih imajo in življajo ostali Slovenci, posebno pa se je to poznalo pri knjigi, ki radi raznih kikan in odročnosti ni mogla priti čez mejo v isti meri, da bi zadostila našemu ljudstvu. Zato se je osnovala Goriška Matica, ki je izdala prvo leto Koledar, drugo leto poleg Koledarja še eno knjigo, tretje in četrto leto pa celo dve knjigi in Koledar in peto (prihodnje) leto namerava izdati poleg Koledarja še tri knjige. Kako priljubljene so bile knjige in kako potrebna in kulturno koristna je bila ta ustanova, nam pove dejstvo, da so se tika-

le knjige v 20—25.000 izvodih, katerih je šlo le malenkost (nekaj sto lansk let) čez mejo. — Prvi književni dar Goriške Matice je Koledar za l. 1923, ki ima za prilogo zemljevid Julijske Kra-jine in je letos urejen v gealu dobrodelnosti. Med pisatelji, ki so letos prispevali h Koledarju bera-mo imena Alojzij Remec, dr. Ivo Šorli, Joža Lovrenčič, Fran Tratnik, Ti so prispevali črtice in pesni. Več poljudnih člankov o raznih panogah, dobrodelnosti, gospodarstvu itd. so spisali dr. Egl-dij, Franc Pirc, Just Ušaj, Ivan Rešič, dr. J. Bačar, arhitekt Radovič, Ivan Mercina ter ostali. Preobširno bi bilo, če bi našli celo vsebino. Kako je bogato ilustriran nam priča dejstvo, da ima 56 ilustracij poleg bogate risarske opreme slikarja A. A. Bucika. — Druga knjiga je Zabavna knjižica, hrvatske pripovedi v prevodu našega priljubljene-ga pesnika dr. Alojzija Gradnika »Zlata arca«. Ta knjiga vsebuje vrsto poljudnih povesti; literarne vrednosti in je posebno pripravna za ljudske knjižnice, prijetno čtivo za vsak kmečki dom. — Tretja knjiga je prevod Sirahove knjige v verzih od dr. Andreja Pavlice, z razlago, ki bo tudi mnogim dobrodošla po svoji notranji lepoti. — Vse knjige je slikarsko opremil akademični slikar A. A. Bucik, da delajo čast našemu književnemu trgu. Vse tri knjige stanajo za Jugoslavijo samo 24 Din. Kdor hoče kupiti knjige posamezno, stane Koledar 6 Din, ostali dve knjigi pa po 10 Din.

Uspela misel.

Društvo »Probudac« je priredilo v takojšnji tehniški sred. šoli tečaj za slikanje na presno. Čas-titljiva, starodavna tehnika, ki je imela v 18. sto-letju prvenstvo med vsemi panogami slikarstva in tedaj obhajala svoje zmagoslavje, ta tehnika je za-čela pojemati, ker pozneje ni imela primernih na-log. Pri nas se je držala nekoliko dalje in ji je nudil, osobito — da ne rečem izključno — v cer-kvi večje in podbudne zadače. Langus, Kurz-Gol-danetin, J. Wolf, M. Koželj, M. Bradacka so se je še držali. V najnovejšo dobo sta je rešila Simon Ogrin in Alojz Sternas. Kedar pa pride umetnost ali katera njenih panog do te točke, da je odvisna le od dveh umetnikov — je slabo zanjo. Da od-pomore temu stanju in da podbudo slikarstvo, naj bi se jih poprijelo čim več monumentalna ga a posebne spretnosti zahtevajočega slikanja na pres-nomet je priredila »Probudac« enomesečni te-čaj. Z malimi, skromnimi sredstvi. Prostor je dal na razpolago ravnatelj drž. tehniške srednje šole, vl. sv. Šubič. Prostorni, a gorki in svetli hod-niki v kleti so bili pozorišče tega zanimivega po-izkusa. Na stenah, oknom nasproti, so odbijali prvotni omet v obliki ovalnih medajonov in so do-tično ploškov ometali drugo za drugo na novo ter ondi slikali svoje proizvode. Tečaj je vodil sta-ri praktik, g. akad. slikar Simon Ogrin, čigar naj-novejšo delo imamo v župni cerkvi v Sostrem pri Ljubljani. — Udeležilo se je ta prireditve dveh umetnikov, ki so pokazali s svojimi deli, kako so izrabili dano priliko. Gospod M. Gaspari je po-kazal svojo spretnost, zvest svoji smeri, v doprni podobi Koroške Slovenke v narodni noši in v Ko-roški vasi, ki sta mu obé dobro uspeli. G. E. Ga-sperin se ni imel popolne sreče s svojo »Madonno«, dokaz, da zahteva freskiranje posebno vajo. Aka-demik g. J. Küberl se je poizkušal z dvema pred-metoma, izvršil je možko glavo in motiv iz stare Prage; vztrajna vaja ga bo nedvomno privedla do večje popolnosti. G. Kopač je naredil ženski por-tret in doprsno podobo godca. Posebno poslednje kaže nadarjenost in spretnost; dolina je hitro, al-gurno — samo še preveč podrobnosti nam kaže, stvari, ki so na mestu pri portretu, kateri se obasi na steno in opazuje od blizu, manj pa v monumen-talni sliki, ki naj učinkuje z daljine. — G. Mar-čič je zastopan s štirimi slikami, od teh sta dve po-krajini: v celoti dobro posreženi Bled in del na-šega Tivolija; drugi dve sta portreta: deklica s cvetnim ozadjem in portretu študija, ki pa ne dosega pokrajini, dasi jim ne moremo odrekati vrile. Mislim, da ne rečem preveč, ako trdim, da prednjači med vsemi g. prof. Gašpar Forenta. Na-slikal je tri glave; med njimi navzor gledajočega starca močne brade in zmrišenih las, ki učinkuje elementarno; dalje čitajočo deklico in njegov chef d'oeuvre; stigmatizacija sv. Frančiška. Ako je ta kompozicija izvirna, tedaj moremo g. profesorju kar iskreno čestitati na izborni sliki. Pa tudi tedaj, ako bi bila to zamisel provizoričnega dela Kunzeva — česar ne vem — ji moramo brez obotavljanja pri-znati prvenstvo med vsemi. Gospa dr. Sajovicova je ostala pri figuralni panogi in oblikovala po raz-nih predlogih Neapoljskega dečka, doprsno podo-bo enega izmed apostolov, madono in angelja. Po-slednji, posnet po Fra Angeliku, je risarsko naj-popolnejši, dočim se barve postale pretemne. Vso-kako pa moramo iskreno spoštovati resno stremlje-nje imenovane dame, ki je dosegla kot diletantki-nja visoko stopnjo v slikarstvu, ki je izvršuje že več let z aljnimi barvami. — G. prof. Saša Šantel je poslikal pet medajlonov; eden nam nudi pokra-jino: ljubljanski grad z Golovca; ostali štirje pa figuralne predmete: madono po Varotariju, starca ob palci, dvojni profil deklic, in na lico mesta vlo-vljeni tema: M. Gaspari slikajoč eno svojih slik na presno. Zadnji sliki sta uspeli obe dobro, osobito pa zadnja, ki spričuje obnem tudi sigurnost ter prostost zamisli in izvedbe. — G. Škodlar ima tri slike: Böcklinove Kenture in Lapite, sv. Janeza Krst. in portret. — To je uspeh prvega tečaja za slikanje na presno, vkolikor se nam kaže nepo-sredno. Kaj bo izgodil posredno in pozneje, se bo-de pokazalo. Najbrž ga bo treba ponoviti. To je stvar raznih študijev, morebiti tudi »Probudac«. O vseh posledicah danes ne moremo razmišljati, to se bo dalo pozneje obravnavati. Realni ostanki pr-vega tečaja se nam predstavljajo v 28 novih freskah, naslikanih na steni koridorja v suterenu tehniške srednje šole.

Nehote mi je prišla na misel paralela — ako smemo skromno stvar primerjati z veliko —, to je bivši samostan (sedaj muzej) s. Marco v Florenci, kamor hodijo tujci iz vseh delov sveta občudovat Fra Angelikove freske: v koridorjih in celicah jih je naslikal in s tem ustvaril — nehoté — muzej slik. — Ali bi se ne dalo dobiti za eventualni drugi tečaj v Ljubljani nekaj koridorjev ali celo sob, ki bi se prepustile freskantom, kateri bi prišli na bodoči tečaj nedvomno v večjem številu in deloma tudi že bolj seznanjeni s tehniko, proti temu, da jih poslikajo za remuneracijo, ako se delo posreči? Tako bi dobili v Ljubljani po javnih poslopih, so-

lah lid. zbirko fresk, ki bi tvorile sez nekaj desetletij neke vrste San Marco ali Scuola di San Rocco; tujci bi hodili tudi semkaj prepričavati se, koliko da znajo biti Slovenci kulturno dalekovidni. Novo društvo v prosep bele Ljubljane ima pri tem tudi hvaležno vlogo. Za sedaj pa treba, da smo hvaležni gospodu S. Ogrinu za trud in požrtvovalnost, s katerima je izkazal ožjemu krogu našega umetništva veliko uslugo.

Tečaj se je zaključil ob navzočnosti gospoda kralj. namestnika Ivana Hribarja, šefa oddelka za prosveto in vero, dr. Skaberneta, predsedstva »Probudef in več drugih povabljenih gostov, ki so v

stiku z umetniškimi težnjami; nadajamo se, da ni bilo poslednjih.

Polzvedovanja.

Izgubil je kamnoseški pomočnik v soboto od Zadrugne gospodarske banke do Sv. Petra cerkve ves svoj tedenski zaslužek. Kdor je denar našel, se prosil, da ga odda pri kamnoseku Vodniku. Našel se je deloma pohojen uhan. Lastnik naj se zglaš pri g. Viktorju Zalazniku, Emonska cesta 2-1.

Najdena je listnica s srednjo vsoto denarja. Dobi se v trgovini Perdan.

NAROČAJTE »SLOVENEČ«.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v °C	Psihrom. diference v °C	Nabo, vetrovi	Padavine v mm
10.12. 21 h	741.1	- 4	1.2	jasno	—
11.12. 7 h	741	- 2.1	0.9	megla	—
11.12. 14 h	741.2	- 1.1	1.2	jasno s. vzh.	—

Razmnoževalni (pijoči) papir

THE REX Co., LJUBLJANA.

Mizarskega vajenca

sprejem. Stanovanje in hrana v hiši. — SCHWEIGER, Stanežiče 35, St. Vid nad Ljubljano. 5331

Absolventka trgov. akad.

z bančno prakso, z znanjem srbohrvaščine in nemščine, strojepisja in slov. stenografije, išče mesta pri kakem tujskem podjetju. Ponudbe pod »Commerze« na upravo lista. 5336

Iščem žagarja - gaterista in slugo h konjem.

Naslov pri upravi lista pod številko 5294

KONTORISTINJO

izurjeno stenotipistko z dovršenim znanjem slovenske in nemške stenografije, z večletno prakso in dobro splošno izobrazbo

IŠČE VEČJE PODJETJE

za Maribor pod zelo ugodnimi pogoji. — Ponudbe z referencami in prepisi spričeval ter zahtevki na Pošni predal št. 83, Ljubljana. 5253

Spalno opravo

novi, prve vrste, solidno, moderno vloženo, svetlo polirano, prodam in sprejemam naročila na vsa mizarska dela. — J. BAJDE, Spodnja Šiška, Šolska ulica 1. 5335

Sukno

za promenadne in športne obleke v bogati izbiri

A. & E. Skaberné Ljubljana, Mestni trg 10

Veščak jezikov

slov., srbohrv., franc., italij., angl., češčina, akademsko izobražen, išče zaposlenja kot KORESPONDENT ali PREVAJALEC, spreten strojepisec, kot izvršitelj UČITELJ slovensčine, srbohrv., nemščine in francoščine, domači učitelj ali INSTRUKTOR. — Ponudbe pod »JEZIKI 5261« na upravnishvo »Slovenca«.

Meblirana SOBA

v meslu, se išče za zakonski par brez otrok. Plača postranska stvar. — Ponudbe pod »DOL« na upravo lista.

OBVESTILO!

Obveščam slav. občinstvo, da kupujem stare obleke, čevlje, pohištvo itd.

Grem tudi na dom. — Dramé Martin, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje št. 29.

Dobro ohranjene

IGRAČE

naprodaj. — Poizve se v trgovini SCHUBERT, Mestni trg. 5342

Stanovanje zamenjam

in sicer: 2 sobi, predsoba, kuhinja, z električno razsvetljavo, v sredini mesta, s stanovanjem najmanj s 3 sobami in priključnimi v meslu. Odškodnina tudi visoka po dogovoru. Ravno tako plačam do 30.000 K vsakomur, kateri mi preskrbi v stari ali pa v novi hiši ugodno stanovanje. — Tozadevne ponudbe naj se pošljejo na upravnishvo »Slovenca« pod: »NAGRADA« 5326

Kdo izposluje

ali preskrbi mirnemu zakonskemu paru brez otrok veliko PRAZNO SOBO ali sobo in kuhinjo pri svojih znancih ali prijateljih ali odstopi prostore od svojega stanovanja? — Ponudbe pod: »Velika nagrada in dobra najemnika« na upravnishvo »Slovenca«, 5317

Stavbena PARCELA

naprodaj v Dravljah št. 79. Prostore za 6 stavb. Zelo lep kraj.

Močan zapravljiček

na štirih peresih, pripraven za mesarje, naprodaj. — FRANC KANC, Dravljje 26.

NAPRODAJ:

zlati moška URA s težko VERIČICO, 2400 D, zlati ŠČIPALNIK, srebrna DOZA in 200 KNIIG. — Pojasnila dajo: HILŠERJEVA ULICA 7, vrata 4. N. V. 5318

Dam 6 m³ suhih drv

(bukovih) listemu, ki mi preskrbi eno ali več sob s kuhinjo, ali zamenja s takim stanovanjem za mojo sobico s kuhinjo. — Naslov pove upravnishvo »Slovenca« pod številko 5334.

ORGANISTA in CERKVENIKA

sprejemo na IGU pri Ljubljani. Obrtniki inajo prednost. 5325

Jabolka

lepa, namizna, prodam. 10.000 kg, na debelo in drobno, od 8—12 K. Blizu železniške postaje. — Naslov pove upravnishvo »Slovenca« pod št. 5299.

Divjačino

JELENE, SRNE, ZAJCE, JEREBICE, FAZANE, DIVJE KOZE, KLJUNAČE ITD.

kupuje vsako množino in plača po najboljših cenah

E. VAJDA

ČAKOVEC: MEDJIMURJE Izvoz divjačine in perutnine.

Brzjavi: VAJDA ČAKOVEC. Telefon interurban št. 50.

Opletanje steklenic.

Kupim nepletene steklenice in oddajam OPLETENE, vsako množino, močno in trežno izdelane z belim protjem. Plačilo primerno. — Z novim letom pričnem izdelovati ŠČETKE. Priporočam se p. n. trgovcem in posameznikom. Ponudbe in vprašanja na: JANKO SITAR, St. Jurij pri Kranju št. 165. 5315

Božična darila.

Najprimernejše in najljubše darilo je gotovo prvovrstno izdelana povečana slika nam priljubljenih oseb. — Izvršitev istih v vsaki velikosti, kakor v vseh izdelkih crno, sepija, barvano s pastelom ali oljnatu po najnižjih cenah se priporoča: L. domači zavod za povečanje slik LJUBLJANA, Wolfova ulica št. 6, FRANC KUNC.

Naročila za božična darila se sprejemajo do 20. decembra 1922.

Za božično darilo

in NOVO LETO je več novih modelov lično izdelanih sportnih vozičkov za otroke poceni na razpolago. »TRIBUNA« tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Staro vino

PRVOVRSTNE kakovosti, belo-čekinaste barve, od 20—25 hl takoj na prodaj; ev. prodam tudi manjši kvantum. — LESKOVŠEK, posestnik v Kozjem št. 100.

Domača, zelo dobro uvedena KEMIČNA INDUSTRIJA IŠČE radi povečanja svojega obrata

tovarniško poslopje (Fabriks-objekt)

z 80 konjskih sil ter ca. 2000 m² zemljišča naokoli po možnosti s priklopljenim železniškim trom v NAJEM ali NAKUP. Sodelovanje ni izključeno. Podjetja v Sloveniji z vodno močjo ali električnim priključkom imajo prednost. — Ponudbe in odgovori na INTEREPLAM D. D. ZAGREB, Ilica 21 pod: »INDUSTRIJA II—388«.

»Pri nizki cen«

»Pri nizki cen«

IGNAC ŽARGI, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 3

Priporoča veliko zalogo raznega perila, posebno ZIMSKIH POTREBŠČIN, jopic, srajc, hlač, rokavic, nogavic, otroške volnene obleke, kapic itd., PO ZNIZANIH CENAH. — Posebno priporočljivo za Božična darila.

Kranjska hranilnica v Ljubljani

obrestuje od 1. januarja 1923 vse vloge po čistih

5%

Rentni in invalidski davek plačuje hranilnica sama za vlagatelje.

Kranjska hranilnica.
Knafljeva ulica 9.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Objava 4 dinarje.)

KLEPARJI:
Remžgar & Smerkol, Florijanska ul. 13.
Produktivna zadruga kleparjev, inštalaterjev, kollarjev in krovcev v Ljubljani, Kolodvorska ulica štev. 28.
Korn T., Poljanska cesta štev. 8.
KLOBUKE in TELOV. POTREBSCINE:
Kunovar Ivan, Stari trg štev. 10.
KONFEKCIJSKA TRGOVINA:
Olup Josip, Pod Trančo.
PARNA PEKARNA:
Jean Schreyer nasl. Jakob Kavčič, Ora-dišče štev. 5.
STAVB. in GALANT. KLEPARSTVO:
Perenc & Fuchs, Ljubljana, Mirje štev. 2.

ŠPEDIJSKA PODJETJA:
»Orient« d. d., Sodna ulica 3, Tel. 463.
Ranzinger R., Cesta na juž. železn. 7-9.
TRGOVINA Z ŽELEZNINO:
Sušnik A., Zaloška cesta št. 21, Ljubljana
TRGOV. Z DEŽNIKI in SOLNČNIKI:
Mikuš L., Mestni trg 15.
TRGOV. Z ŽELEZNINO in CEMENTOM:
Erjavec & Turk pri »Zlati lopati«, Valve-zorjev trg štev. 7.
ZALOGA POHIŠTVA:
F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta štev. 17.

Dokler traja zaloga

Dokler traja zaloga

Nakit za božično drevo

in to vsake vrste ponudi najceneje na debelo

Specijalna veletrgovina igrač

ALEKSANDER WOLLNER d. d.
Ilica 32 ZAGREB na dvorišču

GORNJERADGONSKA OBČINSKA OPEKARNIŠKA PODJETJA
v CERESNJEVCIH in BORECIH (prej last mesta Radgone), nazna-njajo, da imajo pri svojem opekarskem podjetju v BORECIH, po-staja Kreživci pri Ljutomeru, naprodaj še večjo zalogo zelo dobro in trpežno izdelanih in ožganih raznih

opekarskih izdelkov

kakor: Zarezno strešno opeko (Strangfalz);
bobrasto gladko strešno opeko;
vse vrste žlebakov;
izborno žgano ročno in strojno zidno opeko;
luknjasto (zelo lahko) zidno opeko, pripravno za med- in nadzidje;
opeko za tlakovanje govejih hlevov (lasten patentirani izum);
drenažne cevi v vseh potrebnih dimenzijah, kakor tudi razne strešne nastavke in okraske —
vse po zmernih dnevnih cenah.

V našem opekarniškem podjetju v BORECIH, katero je eno izmed najmodernejših in najpopolnejših podjetij te vrste sploh v Jugoslaviji, se izdeluje opeka tudi skozi celo zimsko sezono.

Pojasnila daje in sprejema vsa naročila edino le
Centrala občinskih opekarniških podjetij v GOR. RADGONI.

Z našega skladišča v Ljubljani nudimo, dokler traja zaloga:

Podkve za konje
„Styria“ kavine mlinčke
Vile, jeklene, s 4 rogmi, 12" dolge
Kladivo za gramoz (Schotterschlägel)
Cveke za pete, v zabojih po 50 kg
Svinčnike znamke „Staedler“
„PUCH“ kolesa

Cene zelo ugodne! Cene zelo ugodne!

„SINTA“ ind. in trg. družba z o. z. Ljubljana.

Poravnajte naročnino!

Salama

prve vrste

ново blago

popolno zrelo

dobiva se

povsod

I. hrv. tvornica salame,

suhega mesa in masti

M. Gavrilović

sinovi d. d.

Petrinja.

Kožuškovina

svila, modni nakiti, predpasniki, spoujna krila

po nižjanih cenah

pril
A. ŠINKOVIĆ nasl. K. SOSS
Ljubljana, Mestni trg štev. 19.

Kolesa

Vam prenovi in strokovno shrani

preko zime

ob malenkostni pristojbini tvrdka

J. GOREC, Gosposvetska c. 14.

FRAN KOLAR

nadsvetnik fin. ministrstva v o. PISARNA

za pravne svete in zastopstvo v finančno upravnih zadevah:

ZEMUN, Markovičeva ulica 2-II.
Brzjavi: KOLAR, Zemun. Telefon 116.

Zastopa in posreduje v finančnih in v upravnih zadevah pri vseh ministrstvih, uradih, oblastih in konzulatih, kakor pri prošnjah, pritožbah, spornih in kazenskih carinskih zadevah, davkih, monopolih, trošarinah, pristojbinah, koncesijah, vizumih, opcijah, drž. dobavah itd.

Zahtevajte

„Medicinal konjak“

z znamko Alko-modri križec in najfinejše krem likerje!

„Alko“ Ljubljana-Kolizej.

BERSON

GUMIJEVE PETE

in
PODPLATI

ohranijo Vam obutev
trpežno in
elegantno

Dobe se v vseh boljših trgovinah z usnjem ter na debelo pri
BERSON-KAUČUK d. d., ZAGREB, WILSON TRG 7.

Najprimernejša

darila za božič in novo leto!

Amerikanski in angleški „SINGER“ šivalni stroji

Singer igle in pripadajoči deli

Singer olje, sukanec, svila itd.

Lastna mehanična delavnica - Prodaja na obroke

Singer šivalni stroji: Buorne & Co. New-York

Centrala za SHS.

ZAGREB, Maruličeva ul. 5

Podružnice: Ljubljana, Šelenburgova 3, Zagreb, Karlovac, Varaždin, Osijek, Vinkovci, Bjelovar i Brod na Savi, Subotica, Novi sad, Maribor, Sarajevo, Mostar, Banja-luka, Tuzla, Dubrovnik, Podgorica, Beograd, Kruševac, Niš, Skoplje, Vele, Bitolj, Kragujevac, Zaječar i Štip —
Zastopstva v vseh večjih mestih

„TARIF“

biro za reklamacije pri železniški in carinski oblasti

Telefon 18-96 **R. TOMIČ — BEOGRAD** Karadjordjeva 71, i Sava

Brzjavi: TARIF, Beograd.

Brzjavi: TARIF, Beograd.

Daje vsa pojasnila v železniški, parobrodski in carinski tarifi in vrši kalkulacijo za prevoz in carjenje blaga.

Vrši superrevizijo plačanih pristojbin po železniških in parobrodskih tovarnih listih in carinskih deklaracijah in zahteva povračilo preveč plačanih pristojbin.

Reklamira pri železniški, parobrodski in carinski oblasti nedostavljeno blago in obnavlja sodnim putem že izvršene reklamacije.

Sprejema vsa posredovanja v železniških in carinskih vprašanjih pri pristojnih oblastih v Belgradu.

Biro razpolaga s prvovrstnim strokovnim osebjem in izvršuje posle najzanesljiveje in po najsolidnejši ceni.

Inserirajte v „Slovenca“!

Generalna popravila avtomobilov!

Predelovanje in izdelovanje novih karoserij, lakiranje in ponikanje.

Prodaja špecialitet:

STEYR avtomobili, angleški B. S. A. motorji in bicikli, nadalje francoske MICHELIN „GABLE“ pnevmatike, ameriki VACUUM olje, mast, bencin in garažiranje avtomobilov. Strokovno solidno delo in zmerno cene.

JUGO-AUTO d. z o. z., LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 36.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta štev. 10

(začasno v prostorih Zadrugne zveze).

Telefon št. 21.

Podružnice: DJAKOVO, MARIBOR, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, SIBENIK. Ekspozitura: BLED.

Interesna skupnost s: Sveopco Zastitljako banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu ter Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno nad čez K 60.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.